

بخش آموزش رسانه تفریحی سنتر

کلیک کنید www.tafrihicenter.ir/edu

 نمونه سوال گام به گام

 امتحان نهایی جزوه

 دانلود آزمون های آزمایشی

متوسطه اول : هفتم ... هشتم ... نهم

متوسطه دوم : دهم ... یازدهم ... دوازدهم

www.tafrihicenter.ir

گام به گام عربی یازدهم انسانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِ مُحَمَّدٍ وَّ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

عربی، زبان قرآن (۲)

رشته ادبیات و علوم انسانی

پایه یازدهم

دوره دوم متوسطه

(ماضی: اِهْتَدَى) مُخْتَال: خودپسند = مُعْجَبٌ بِنَفْسِهِ مَرَحًا: شادمانه و با ناز و خودپسندی مَشَى: راه رفتن مُعْجَبٌ بِنَفْسِهِ: خودپسند ← إعجابٌ بِالنَّفْسِ: خودپسندی مُنْكَر: کار زشت ناهي، ناه: بازدارنده «جمع: ناهون، ناهين و نُهاة» نَمُوذَج: نمونه «جمع: نَمَاج» يُقَدِّم: تقديم می کند، پیش می فرستد (ماضی: قَدَّمَ)	ماندگار می شود (عَمَرَ، يَعْمُرُ) جَبَّار: ستمکار زورمند «صفت خدا به معنای توانمند» حَمِير: خرها «مفرد: حِمَار» خَد: گونه شَبَه: تشبیه کرد (مضارع: يُشَبِّه) عَزَمُ الْأُمُور: کارهای مهم فَخُور: فخر فروش ≠ مُتَوَاضِع فُنُون: هنرها «مفرد: فَنّ» قِيَم: ارزشمند ل: بی گمان (حرف تأکید) لَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ: با تکبر رویت را برنگردان (مضارع: يُصَعِّرُ) لَا تَمْشِ: راه نرو (ماضی: مَشَى / مضارع: يَمْشِي) لِيَهْتَدِيَ: تا راهنمایی شود	إِدْن: بنابراین اسْتِهْلَاك: مصرف کردن (اسْتَهْلَكَ، يَسْتَهْلِكُ) أَغْضَضَ مِنْ صَوْتِكَ: صدایت را پایین بیاور (غَضَّ: يَغْضُضُ) اِقْصِدْ: میانه روی کن (قَصَدَ، يَقْصِدُ) أَقِم: بر پای دار «أَقِمِ الصَّلَاةَ: نماز را بر پای دار.» (أَقَامَ، يُقِيمُ) اِقْتِصَاد: صرفه جویی (اِقْتَصَدَ، يَقْتَصِدُ) أَنْكَرَ: زشت تر، زشت ترین = أَقْبَح إِنه: باز دار ← (نَهَى، يَنْهَى) أَوْمَرُ: دستور بده «و + أَوْمَرُ = وَ أَمْرُ» تَرْبَوِي: پرورشی تَعَمَّرُ: عمر می کند، در اینجا یعنی
--	--	--

x ✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَ الْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

✓

۱- يَجِبُ أَنْ لَا نَرْفَعَ أَصْوَاتَنَا فَوْقَ صَوْتِ مَنْ نَتَكَلَّمُ مَعَهُ.

✓

۲- عَلَيْنَا أَنْ نُحَافِظَ عَلَى آدَاءِ الصَّلَاةِ فِي وَقْتِهَا.

✓

۳- قَدَّمَ لِقَمَانُ الْحَكِيمُ لِابْنِهِ مَوَاعِظَ قِيَمَةً.

x

۴- لَا تَعَمَّرُ الْحِكْمَةُ فِي قَلْبِ الْمُتَوَاضِعِ.

x

۵- الْإِعْجَابُ بِالنَّفْسِ عَمَلٌ مَقْبُولٌ.

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ ضَعْ خَطًّا تَحْتَ اسْمِ التَّفْضِيلِ.

۱ أَعْلَمُ النَّاسِ، مَنْ جَمَعَ عِلْمَ النَّاسِ إِلَى عِلْمِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

داناترین مردم کسی است که علم دیگران را با علم خود جمع کند

۲ أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

بهترین بندگان خدا نزد خدا، سودمندترینشان برای بندگان خدا هستند

۳ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْكَسْبُ مِنَ الْحَلَالِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

بالاترین کارها، کسب روزی حلال است

■ دو کلمه «خَيْر» و «شَر» علاوه بر اینکه به معنای «خوبی» و «بدی» هستند می‌توانند به معنای اسم تفضیل نیز بیایند؛ در این صورت، معمولاً بعد از آن حرف جرّ «مِنْ» است، یا به صورتِ «مُضَاف» می‌آید؛ مثال:

تَفَكَّرْ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَبْعِينَ سَنَةً. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

ساعتی اندیشیدن بهتر از عبادت هفتاد سال است.

شَرُّ النَّاسِ مَنْ لَا يَعْتَقِدُ الْأَمَانَةَ وَلَا يَجْتَنِبُ الْخِيَانَةَ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بدترین مردم کسی است که پایبند به امانت نباشد و از خیانت دوری نکند.

خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بهترین کارها میانه‌ترین آنهاست.

حَيٍّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ.

به سوی بهترین کار بشتاب.

۱ ﴿...رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾ الْمُؤْمِنُونَ: ۱۰۹

پروردگارا ما ایمان آوردیم، پس گناهانمان را بیامرز و به ما رحم کن که تو بهترین رحم کننده گان هستی

۲ ﴿لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ﴾ الْقَدَر: ۳

شب قدر بهتر از هزار ماه است

۳ شَرُّ النَّاسِ ذُو الْوَجْهَيْنِ.

انسان دو رو، بدترین مردم است

۴ خَيْرُ إِخْوَانِكُمْ مَنْ أَهْدَى^۱ إِلَيْكُمْ عُيُوبَكُمْ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

بهترین برادران شما کسی است که عیبهای شما را به شما هدیه میکند / نشان میدهد

۵ مَنْ غَلَبَتْ^۲ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

کسی که شهوتش بر عقلش چیره شد، از جانوران پست تر است

■ اسم مکان بر مکان دلالت دارد و بیشتر بر وزن **مَفْعَل** و گاهی بر وزن **مَفْعِل** و **مَفْعَلَة** است؛ مثال:

مَلْعَب: ورزشگاه مَطْعَم: رستوران مَصْنَع: کارخانه مَطْبَخ: آشپزخانه
مَوْقِف: ایستگاه مَنْزِل: خانه مَكْتَبَة: کتابخانه مَطْبَعَة: چاپخانه

■ جمع اسم مکان بر وزن «**مَفَاعِل**» است؛ مانند مَدَارِس، مَلَاعِب، مَطَاعِم و مَنَازِل.

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْآيَتَيْنِ وَالْعِبَارَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْمَكَانِ وَاسْمَ التَّفْضِيلِ.

۱ ﴿... وَ جَادِلْهُمْ^۱ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ^۲ عَنْ سَبِيلِهِ...﴾

النَّحْل: ۱۲۵

به بهترین روش به آنها بحث کن، همانا پروردگارتو به کسانی که از راه او گمراه شده‌اند آگاه‌تر است

۲ ﴿وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى﴾ الْأَعْلَى: ۱۷

جهان آخرت بهتر و پایدارتر است

۳ كَانَتْ مَكْتَبَتُهُ «جُنْدِي سَابُور» فِي خَوْزِسْتَانِ أَكْبَرِ مَكْتَبَةٍ فِي الْعَالَمِ الْقَدِيمِ.

مدرسه جندی‌شاپور در خوزستان بزرگترین مدرسه در دنیای قدیم بود

الْتَّمَرِينُ الْأَوَّلُ: أَيُّ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ مُعْجَمِ الدَّرْسِ تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

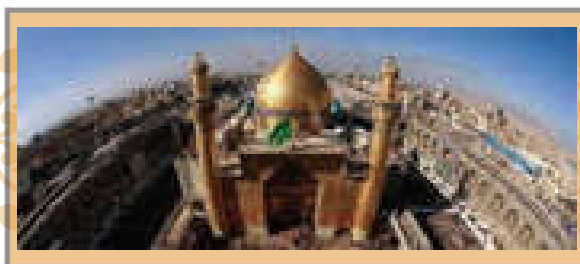
- ١- الْمُسْتَبِدُّ الَّذِي لَا يَرَى لِأَحَدٍ عَلَيْهِ حَقًّا: مُخْتَالٌ
- ٢- الْإِنْسَانُ الَّذِي يَفْتَخِرُ بِنَفْسِهِ كَثِيرًا: فَخُورٌ
- ٣- حَيَوَانٌ يُسْتَخْدَمُ لِلْحَمْلِ وَ الرُّكُوبِ: حِمَارٌ
- ٤- الْعَمَلُ السَّيِّئُ وَ الْقَبِيحُ: مُنْكَرٌ
- ٥- عُضْوٌ فِي الْوَجْهِ: خَدٌ

الْتَّمَرِينُ الثَّانِي: عَيِّنْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ وَ مَيِّزْ^١ تَرْجَمَتَهَا. (نَوْع: الْمَاضِي، الْمُضَارِعُ، الْأَمْرُ)

أَرَادَ^{ماضي} قَنْبَرٌ أَنْ يَسْبَ^{مضارع} الَّذِي كَانَ سَبَّهُ؛ فَقَالَ^{ماضي} الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَهُ:
 مَهْلًا يَا قَنْبَرُ، دَعْ^{امر} شَاتِمَكَ مُهَانًا تُرْضِ الرَّحْمَنَ وَ تُسْخِطِ الشَّيْطَانَ وَ تُعَاقِبَ
 عَدُوَّكَ،... مَا أَرْضَى^{ماضي} الْمُؤْمِنُ رَبَّهُ بِمِثْلِ الْحِلْمِ، وَلَا أُسْخِطُ^{ماضي} الشَّيْطَانَ بِمِثْلِ الصَّمْتِ،
 وَلَا عُوقِبَ^{ماضي} الْأَحْمَقُ بِمِثْلِ السُّكُوتِ عَنْهُ.

قنبر خواست به کسی که به او ناسزا گفته بود، دشنام دهد، پس امام علی علیه السلام به او فرمودند: ای قنبر آرام باش، دشنامگوی خود را خوار رها کن تا [خدای] بخشاینده را خشنود و اهریمن را خشمگین کنی و دشمنت را کیفر داده باشی. مؤمن پروردگارش را با [چیزی] مانند بردباری خشنود و اهریمن را با [چیزی] همانند خاموشی خشمگین نکرد و نادان با [چیزی] همانند دم فرو بستن در برابرش کیفر نشد.

رُبَّ سُكُوتٍ أَبْلَغُ مِنَ الْكَلَامِ. (مِنْ الْأَمْثَالِ الْعَرَبِيَّةِ)

التَّمْرِينُ الثَّالِثُ: تَرْجِمْ هَذِهِ الْأَحَادِيثَ النَّبَوِيَّةَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

- ١- حُسْنُ الْخُلُقِ ^{مبتدا} نِصْفُ الدِّينِ ^{خبر}.
(الْمُبْتَدَأُ وَ الْخَبَرُ)
اخلاق نیکو، نیمی از دین است
- ٢- مَنْ سَاءَ ^{فاعل} خُلُقُهُ ^{مفعول} عَذَّبَ ^٢ نَفْسَهُ.
(الْفَاعِلُ وَ الْمَفْعُولُ)
کسی که اخلاقش بد شد، خودش را عذاب میدهد
- ٣- إِنَّمَا بُعِثْتُ ^{ماضی مجهول} لِأَتَمِّمَ ^{مفعول} مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ.
(الْفِعْلُ الْمَاضِي الْمَجْهُولُ وَ الْمَفْعُولُ)
من مبعوث شدم تا مکارم اخلاق را کامل کنم
- ٤- اَللّٰهُمَّ ^{ماضی از باب تفعیل} كَمَا حَسَّنْتَ ^{امر از باب تفعیل} خُلُقِي، فَحَسِّنْ خُلُقِي.
(فِعْلُ الْأَمْرِ وَ الْفِعْلُ الْمَاضِي)
خداوندا همانطور که خلقتم را نیکو انجام دادی، اخلاقم را نیز نیکو گردان
- ٥- لَيْسَ شَيْءٌ أَثْقَلُ ^{اسم تفضیل} فِي الْمِيزَانِ ^{جار و مجرور} مِنَ الْخُلُقِ الْحَسَنِ.
(الْأَسْمُ التَّفْضِيلِ وَ الْجَارُ وَ الْمَجْرُورُ)
در ترازوی اعمال چیزی سنگین تر از اخلاق نیکو نیست

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: تَرْجِمْ مَايَلِي، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْمَكَانِ، وَ اسْمَ التَّفْضِيلِ.

- ١- ﴿رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ﴾: ^{اسم مكان} الْمَشْرِقِ ^{اسم مكان} وَالْمَغْرِبِ ^{٢٨} الشُّعْرَاءُ: پروردگار مشرق زمین و مغرب زمین
- ٢- ﴿مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ﴾: ^{اسم مكان} الْحَرَامِ ^١ الْأَشْرَاءُ: از سوی مسجد الحرام
- ٣- يَا أَسْمَعَ السَّامِعِينَ: ^{اسم تفضیل}
- ٤- يَا أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ: ^{اسم تفضیل}
- ٥- يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ: ^{اسم تفضیل}

الْتَّمَرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ وَالْمَصَادِرَ التَّالِيَةَ.

الْمَاضِي	الْمُضَارِعُ وَ الْمُسْتَقْبَلُ	الْأَمْرُ وَالنَّهْيُ	الْمَصْدَرُ
قَدْ أَحْسَنَ: نیکی کرد	يُحْسِنُ: نیکی می کند	أَحْسِنْ: نیکی کن	إِحْسَان: نیکی کردن
إِقْتَرَبَ: نزدیک شد	يَقْتَرِبُونَ: نزدیک میشوند	لَا تَقْتَرِبُوا: نزدیک نشوید	إِقْتِرَاب: نزدیک شدن
انْكَسَرَ: شکسته شد	سَيَنْكَسِرُ: شکسته خواهد شد	لَا تَنْكَسِرْ: شکسته نشو	انْكِسَار: شکسته شدن
اسْتَغْفَرَ: آمرزش خواست	يَسْتَغْفِرُ: آمرزش میخواهد	اسْتَغْفِرْ: آمرزش بخواه	اسْتِغْفَار: آمرزش خواستن
مَا سَافَرْتُ: سفر نکردم	لَا يُسَافِرُ: سفر نمی کند	لَا تُسَافِرْ: سفر نکن	مُسَافَرَة: سفر کردن
تَعَلَّمَ: یاد گرفت	يَتَعَلَّمَانِ: یاد می گیرند	تَعَلَّمْ: یاد بگیر	تَعَلُّم: یاد گرفتن
تَبَادَلْتُمْ: عوض کردید	تَتَبَادَلُونَ: عوض میکنند	لَا تَتَبَادَلُوا: عوض نکنید	تَبَادُل: عوض کردن
قَدْ عَلَّمَ: آموزش داده است	سَوْفَ يُعَلِّمُ: آموزش خواهد داد	عَلِّمْ: آموزش بده	تَعْلِيم: آموزش دادن

التَّمْرِينُ السَّادِسُ: عَيْنِ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةِ.

١- ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾ الفَتْح: ٢٦
مفعول و منصوب مجرور به حرف جر

٢- ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ الْبَقَرَة: ٢٨٦
فاعل و مرفوع مفعول و منصوب

٣- أَلَسْكَوتُ ذَهَبٌ وَ الْكَلَامُ فِضَّةٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
مبتدا و مرفوع خبر و مرفوع

٤- أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
مبتدا و مرفوع مضاف اليه و مجرور
مجرور به حرف جر

٥- عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
مبتدا و مرفوع خبر و مرفوع مجرور به حرف جر

التمرين السابع: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ.

- ١- نَمَازَج ☒ حَمِير ☐ نَعَالِب ☐ ذِئَاب ☐
- ٢- سِرْوَال ☐ صَمْت ☒ فُسْتَان ☐ قَمِيص ☐
- ٣- مُمَرَّضَةٌ ☐ بَائِعَةٌ ☐ فَلَاحَةٌ ☐ قِيِّمَةٌ ☒
- ٤- أَحْمَر ☒ أَحْسَن ☐ أَجْمَل ☐ أَصْلَح ☐
- ٥- أَصْفَر ☐ أَزْرَق ☐ أَبْيَض ☐ أَكْثَر ☒
- ٦- خَدَّ ☐ سِنَّ ☒ لِسَان ☐ مَرَح ☐

التمرين الثامن: ضَعُ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً.

- ١- اشْتَرَيْنَا وَ فَسَاتَيْنَ بِأَسْعَارٍ رَخِيصَةٍ فِي الْمَتَجَرِّ.
سَراويل ☒ أَشْهُرًا ☐ مَوَاقِفَ ☐
- ٢- ذَهَبَ الْعَامِلُ إِلَى بَيْتِهِ بَعْدَمَا وَاجِبَاتِهِ بِدِقَّةٍ.
ضَلَّ ☐ سَاءَ ☐ تَمَّمَ ☒
- ٣- إِنَّنَا هَدِيَّةً لِرَزْمِلِنَا الْفَائِزِ فِي الْمُسَابَقَةِ.
عَمَرْنَا ☐ أَهْدَيْنَا ☒ غَلَبْنَا ☐
- ٤- وَالِدِي يَشْتَغِلُ فِي مُؤَسَّسَةٍ ثَقَافِيَّةٍ.
تَرْبَوِيَّةٍ ☒ نَمُودَجْ ☐ رُكُوبٍ ☐
- ٥- يَا زَمِيلِي، دَعْ لَكَ حَقِيرًا لِرِضَا اللَّهِ.
شَاتِمَ ☐ نَوَعِيَّةَ ☐ أَسْعَارَ ☒
- ٦- إِنَّ الـ آلَةً لِمَعْرِفَةِ وَزْنِ الْأَشْيَاءِ.
مِفْتَاحَ ☐ مِصْبَاحَ ☐ مِيزَانَ ☒

الدَّرسُ الثَّانِي

جَمَالُ الْمَرْءِ، فَصَاحَةُ لِسَانِهِ.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

زيبايي انسان، شیوایی گفتار اوست.

قَدْ تَفَتَّشَ : گاهی جست و جو می شود (فَتَّشَ، يُفَتِّشُ)

كَأْسٌ : جام، لیوان

مُجَرَّبٌ : آزموده

مَحَامِدٌ : ستایش‌ها «مفرد: مَحَمْدَة»

مَصَانِعٌ : انبارهای آب در بیابان

(معنای امروزی: کارخانه‌ها)

مَلِيحٌ : با نمک

مَمْزُوجٌ : در هم آمیخته = مخلوط

نُحْنٌ : شیون کردند (نَاحَ، يَنُوحُ)

وُدٌّ : عشق و دوستی ≠ عداوة

وَصَفْتُ : وصف کردم (وَصَفَ، يَصِفُ)

وَكَنَاتٌ : لانه‌ها «مفرد: وَكْنَة»

هَجَرْتُ : جدا شدی، رها ساختی

(هَجَرَ، يَهْجُرُ)

حَتَّى يَذُوقَ : تا بچشد (ذَاقَ، يَذُوقُ)

حَلَّتْ : فرود آمد، حل کرد (حَلَّ، يَحِلُّ)

رُقَاتٌ : استخوان پوسیده

رَكْبٌ : کاروانِ شتر یا اسبِ سواران

سَلٌ : پیرس = إِسْأَلَ (سَأَلَ، يَسْأَلُ)

شَكَوْتُ : گلایه کردم (شَكَا، يَشْكُو)

«إِنْ شَكَوْتُ: اگر گلایه کنم»

شَمَمْتُ : بوییدی (شَمَّ، يَشُمُّ)

«إِنْ شَمَمْتُ: اگر بویی»

شَهْدٌ : عسل

عادي، عادٍ : دشمن، تجاوزگر

«جمع: عُدَاة» = عَدُوٌّ ≠ صَدِيقٌ

عَجِينٌ : خمیر

عَشِيَّةٌ : شامگاه، آغاز شب

غَدَاةٌ : صبحگاه، آغاز روز

فَلَوَاتٌ : بیابان‌ها «مفرد: فَلَاة»

آتی : آینده، درحال آمدن

أَحَبَّةٌ : یاران «مفرد: حَبِيبٌ»

أَدْنُو : نزدیک می شوم (دَنَا، يَدْنُو)

أَرْجُو : امید دارم (رَجَا، يَرْجُو)

أَسْتَغِيثُ : کمک می خواهم

(اسْتَغَاثَ، يَسْتَغِيثُ)

بَدِيعٌ : نو

بُعْدٌ : دوری ≠ قُرْبٌ

تَرْضَى : خشنود می شوی

(رَضِيَ، يَرْضَى)

تَشَاءُ : می خواهد (شَاءَ، يَشَاءُ)

شَاءٌ = أَرَادَ، طَلَبَ

تَمَرَّرٌ : تلخ می کنی (مَرَّرَ، يُمَرِّرُ)

تَهِيمٌ : تشنه و سرگردان می شود

(هَامَ، يَهِيمُ)

جَرَبٌ : آزمایش کرد (مضارع: يُجَرِّبُ)

x ✓

عَيْنُ الصَّحِيحِ وَالْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

x

۱- تَفَتَّشَ عَيْنُ الْحَيَاةِ فِي الضَّوِّ فَقَطْ.

✓

۲- اَلْمَلَمَعَاتُ أَشْعَارُ فَارِسِيَّةٍ مَمْزُوجَةٌ بِالْعَرَبِيَّةِ.

✓

۳- يَرَى سَعْدِيُّ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سَوَاءً مِنْ هَجَرِ حَبِيبِهِ.

x

۴- قَالَ سَعْدِيُّ مَضَى الزَّمَانُ وَ قَلْبِي يَقُولُ إِنَّكَ لَا تَأْتِي.

x

۵- يَرَى حَافِظٌ فِي بُعْدِ الْحَبِيبِ رَاحَةً وَ فِي قُرْبِهِ عَذَابًا.

و مَفعول است.

گروه دوم: از فعل‌های **ثلاثی مزید** گرفته شده و اسم فاعل و مفعولشان با حرف «م» شروع می‌شود. و در اسم فاعل حرف ماقبل آخرشان کسره و در اسم مفعول فتحه دارد.

(اسم فاعل : مُ ... _ ...) ، (اسم مفعول : مُ ... _ ...)

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةَ وَالدُّعَاءَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْفَاعِلِ وَاسْمَ الْمَفْعُولِ.

الْكَلِمَةُ	الترجمة	اسم الفاعل	اسم المفعول
يُقَرَّبُ: نزدیک می‌کند	المُقَرَّبُ	نزدیک شده	☒
يَعْلَمُ: می‌داند	العالم	دانا	☒
يُنْتِجُ: تولید می‌کند	المنتج	تولید کننده	☒
يُجَهِّزُ: آماده می‌کند	المجهز	آماده شده	☒
يَضْرِبُ: می‌زند	المضروب	زده شده	☒
يَتَكَلَّمُ: سخن می‌گوید	المتكلم	سخن گو	☒

اسم فاعل اسم مفعول اسم فاعل اسم مفعول اسم فاعل اسم مفعول اسم فاعل اسم مفعول
یا صانعُ کُلِّ مَصْنُوعٍ یا خالقُ کُلِّ مَخْلُوقٍ یا رازِقُ کُلِّ مَرْزُوقٍ یا مالِکُ کُلِّ مَمْلُوكٍ. مِنْ دُعَاءِ الْجَوْشَنِ الْكَبِيرِ

ای سازنده ی هرچه ساخته شده، ای خالق هرچه خلق شده، ای روزی دهنده ی هرچه روزی گیرنده، ای دارنده ی هر دارایی

- ۱- ﴿عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾: بسیار داننده غیبتها
- ۲- ﴿أَمَّارَةٌ بِالسَّوءِ﴾: بسیار امر کننده به بدی
- ۳- الطَّيَّارُ الْإِيرَانِيُّ: خلبان ایرانی
- ۴- فَتَّاحَةُ الزُّجَاجَةِ: در باز کن بطری
- ۵- أَلْهَاتِفُ الْجَوَالِ: تلفن همراه
- ۶- السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَيِّثُمُ التَّمَّارُ: سلام بر تو ای میثم تمار

التمرين الأول: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَ غَيْرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ. ✓ x

١- الرُّكْبُ جَمَاعَةٌ مِنَ الْمُسَافِرِينَ يُسَافِرُونَ عَلَى الدَّوَابِّ:

٢- عُصُونُ الْأَشْجَارِ فِي الشِّتَاءِ بَدِيعَةٌ خَصْرَةٌ.

٣- الْغَدَاةُ نِهَايَةُ النَّهَارِ، وَ بَدَايَةُ ظِلَامِ اللَّيْلِ.

٤- الْكَأْسُ إِنَاءٌ^٢ يُشْرَبُ بِهِ الْمَاءُ أَوْ الشَّاي.

٥- يُصْنَعُ الْخُبْزُ مِنَ الْعَجِينِ.

التمرين الثاني: ضَعِ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبَ. «كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ»

١- الْوُكْنَةُ ٥ زِينَةٌ مِنَ الذَّهَبِ أَوْ الْفِضَّةِ فِي يَدِ الْمَرْأَةِ.

٢- الْكَرَامَةُ ٦ مَنْ يُعْجِبُكَ شَكْلُهُ وَ كَلَامُهُ وَ سُلُوكُهُ.

٣- الْهَجْرُ ٢ شَرَفٌ وَ عَظَمَةٌ وَ عِزَّةٌ النَّفْسِ.

٤- الرُّفَاتُ ٣ تَرَكُ الصَّدِيقِ أَوْ الْمُحِبِّ.

٥- السَّوَارُ ١ بَيْتُ الطُّيُورِ.

٦- الْمَلِيحُ

التَّمَرِينُ الثَّالِثُ: تَرْجِمْ هَذِهِ الْأَحَادِيثَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

١- إِيَّاكَ^١ وَمُصَادَقَةً^٢ الْأَحْمَقِ، فَإِنَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَنْفَعَكَ فَيُضُرُّكَ^٣. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

از دوستی کردن با احمق بپرهیز، زیرا او میخواهد به تو نفع برساند ولی ضرر میزند أَفْعَلِ الْمَضَارِعَ

٢- الصَّدِيقُ مَنْ كَانَ نَاهِيًا عَنِ الظُّلْمِ وَالْعُدْوَانِ مُعِينًا^٤ عَلَى الْبِرِّ^٥ وَالْإِحْسَانِ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

دوست کسی است که ظلم و دشمنی را نهی کند و یاری رساننده ی نیکی و احسان باشد أَلْجَارُ وَالْمَجْرُورُ

٣- إِيَّاكَ وَمُصَادَقَةَ الْكَذَّابِ، فَإِنَّهُ كَالسَّرَابِ يُقَرِّبُ^٦ عَلَيْكَ الْبَعِيدَ وَيُبْعِدُ^٧ عَلَيْكَ الْقَرِيبَ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بپرهیز از دوستی کردن با دروغگو، زیرا او مانند سراب است، دور را بر تو نزدیک و نزدیک را بر تو دور میسازد إِسْمُ الْمُبَالَغَةِ

٤- الصَّدِيقُ الصَّدُوقُ^٨ مَنْ نَصَحَكَ فِي غَيْبِكَ، وَحَفِظَكَ فِي غَيْبِكَ، وَآثَرَكَ^٩ عَلَى نَفْسِهِ. الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

دوست راستگو کسی است که بر عیب تو نصیحت میکند، و در غیاب تو حفظت الْمَجْرُورَ بِحَرْفِ جَرٍّ میکند و تو را بر خویش برمیگزیند

٥- مَنْ غَضِبَ عَلَيْكَ مِنْ إِخْوَانِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَلَمْ يَقُلْ^{١٠} فَبِكْ شَرًّا، فَاتَّخِذْهُ^{١١} لِنَفْسِكَ صَدِيقًا. الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

کسی که ۳ بار بر تو غضب کرد و چیز بدی در موردت نگفت، او را به عنوان دوست خود فَعَلِ الْأَمْرَ برگزین

٦- يَا بُنَيَّ، اتَّخِذْ أَلْفَ صَدِيقٍ وَالْأَلْفَ قَلِيلٌ، وَلَا تَتَّخِذْ^{١٢} عَدُوًّا وَاحِدًا وَالْوَاحِدُ كَثِيرٌ. لُقْمَانُ الْحَكِيمُ

پسر من، هزار دوست برگزین که حتی هزار دوست هم کم است، و یک دشمن هم نداشته باش فَعَلِ النَّهْيَ که حتی یک دشمن هم کم است

١- إِيَّاكَ: بپرهیز، تورا ٢- مُصَادَقَةً: دوستی کردن ٣- يَضُرُّ: زیان می‌رساند ٤- مُعِينٌ: یاری‌رساننده

٥- بَرٌّ: نیکی ٦- يُقَرِّبُ: نزدیک می‌سازد ٧- يُبْعِدُ: دور می‌سازد ٨- صَدُوقٌ: راستگو

التَّمرينُ الرَّابِعُ: اكتب مُترادِفَ أَوْ مُتضادَّ كُلِّ كَلِمَةٍ أَمَامَهَا.

- أ. أَرَادَ / قَرَّبَ / الدُّكَّانَ / الْوُدَّ / الْعُدَاةَ / الْبُعْدَ / الصَّحراءَ / الْغَدَاةَ / الْحَرْبَ
- ب. صَدُوقٌ / قَرَّبَ / مُصَادَقَةٌ / آثَرُ / مُعِينٌ / سَلٌ / سَعَرٌ / مُعْجَبٌ بِنَفْسِهِ / رَفَعَ

ب.

أ.

كُذَّابٌ ≠ صَدُوقٌ

الْأَحِبَّةُ ≠ الْعُدَاهُ

بَعَدَ ≠ قَرَّبَ

الْعَشِيَّةُ ≠ الْغَدَاهُ

مُسَاعِدٌ = مُعِينٌ

الْفَلَاةُ = الصَّحْرَا

اِنتَخَبَ = آثَرُ

الْحُبُّ = الْوُدُّ

عَدَاوَةٌ ≠ مُصَادَقَةٌ

السُّلْمُ ≠ الْحَرْبُ

أَجَبَ ≠ سَلٌ

شَاءَ = أَرَادَ

قِيَمَةٌ = سَعَرٌ

الْمَتَجَرِّ = الدُّكَّانُ

نَزَلَ ≠ رَفَعَ

الْقُرْبُ ≠ الْبُعْدُ

مُخْتَالٌ = مُعْجَبٌ بِنَفْسِهِ

دَنَا = قَرَّبَ

التَّمْرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْفَاعِلِ وَ اسْمَ الْمَفْعُولِ وَ اسْمَ الْمُبَالَغَةِ وَ اسْمَ الْمَكَانِ وَ اسْمَ التَّفْضِيلِ.

۱- ﴿... إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا﴾ ^{اسم مفعول} الْإِسْرَاءُ: ٣٣

همانا او یاری شده بود

۲- ﴿إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾ ^{اسم مبالغه} الْمَائِدَةُ: ١١٦

همانا تو بسیار داننده ی غیبا هستی

۳- ﴿قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ﴾ ^{اسم مکان} ^{اسم مکان} الْبَقَرَةُ: ١٤٢

بگو برای خداست مشرق زمین و مغرب زمین

۴- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾ ^{اسم فاعل} آلِ عِمْرَانَ: ١٥٩

همانا خداوند توکل کنندگان را دوست میدارد

۵- ﴿... اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾ ^{اسم تفضیل} الْحَجَّ: ٦٨

خداوند به آنچه انجام می دهید آگاه تر است

۶- ﴿... مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَ صَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾ ^{اسم مفعول} يَس: ٥٢

چه کسی ما را از قبرمان بیرون کشیده است؟ این وعده ایست که خداوند داد

الْتَّمَرِينُ السَّادِسُ: تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ فِي الْجُمَلِ التَّالِيَةِ؛ ثُمَّ عَيِّنْ بَابَ كُلِّ مِنْهَا.

۱- أَنَشَدْنَا فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيَّ.

در صف صبحگاه سرود خواندیم باب: افعال

۲- نَتَخَرَّجُ مِنَ الْمَدْرَسَةِ بَعْدَ سَنَةٍ.

سال بعد از مدرسه فارغ التحصیل میشویم باب: افتعال

۳- جُنُودُنَا يُدَافِعُونَ عَنِ الْوَطَنِ.

سربازانمان از میهن دفاع میکنند باب: مفاعله

۴- تَنْفَتِحُ الْأَزْهَارُ فِي الرَّبِيعِ.

شکوفه ها در بهار شکوفا میشوند باب: انفعال

۵- الشَّرِيكَانِ تَعَامَلَا قَبْلَ سَنَةٍ.

دو شریک سال قبل معامله کردند باب: تفاعل

۶- يَسْتَخْدِمُ الْمَصْنَعُ عُمَّالًا.

کارخانه کارگرانی را استخدام کرد باب: استفعال

۷- رَجَاءٌ، عَلَّمَنِي الزَّرَاعَةَ.

لطفاً، به من کشاورزی یاد بده باب: تفعیل

۸- أَشْتَغِلُ عِنْدَ أَبِي.

نزد پدرم مشغول به کار هستم باب: افتعال

الدَّرْسُ الثَّالِثُ

﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ

بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُمْ﴾ الْأَنْعَامُ: ٣٨

و هیچ جنبنده‌ای در زمین نیست و نه هیچ پرنده‌ای که با بال‌هایش پرواز می‌کند، مگر آنکه آنها [نیز] گروه‌هایی مانند شما هستند.

أَسْفَلَ : پایین، پایین تر ≠ أَعْلَى
 انْطِلَاق : به حرکت درآمدن
 (انْطَلَقَ، يَنْطَلِقُ)
 تَحْرُقُ : می سوزاند (ماضی: حَرَقَ)
 تَدْرِي : می دانی (دَرَى، يَدْرِي)
 دَرَى = عَلِمَ
 تَصِيدُ : شکار می کند (ماضی: صَادَ)
 تَفَكَّرَ : اندیشید (مضارع: يَتَفَكَّرُ)
 جِذَعُ : تنه «جمع: جُذوع»
 جَنَاح : بال «جمع: أَجْنِحَة»
 جَنَاحِيه : دو بال او
 حَيَّة : مار «جمع: حَيَّات»
 دِمَاغ : مغز
 رِمَال : ماسه ها «مفرد: رَمَل»

زَعَانِف : باله های ماهی

«مفرد: زَعَنَفَة»

زَقْزَاق : مرغ باران

شِمال : چپ = يَسَار ، ≠ يَمِين

طَنَان، الطَّائِرُ الطَّنَانُ : مرغ مگس

طَنِين : صدای زنگ، بال پرنده و

مانند آن

غِشَاء : پرده، پوشش جانوران و

گیاهان مانند پوست و پر

قَم : دهان «جمع: أَفْواه»

قَفْزَة : پرش

لا تَفَكَّرُوا = لا تَتَفَكَّرُوا (حرف ت برای

آسانی تلفظ حذف شده است.)

ما مِنْ : هیچ نیست «ما مِنْ دَابَّةٍ»

هیچ جنبنده ای نیست»

مِظَلَّة : چتر

مُنْتَصَف : نیمه

نَسِيج : بافت (بافت پیوندی)

نَقَارُ الخَشَبِ : دارکوب

يَنْقُرُ : نوک می زند، کلیک می کند

(ماضی: نَقَرَ)

يُحْدِثُ : پدید می آورد

(ماضی: أَحْدَثَ)

يَسْتَرِيحُ : استراحت می کند

(ماضی: اسْتَرَاَحَ)

يَطِيرُ : پرواز می کند (ماضی: طَارَ)

يَنْتَهِي : به پایان می رسد

(ماضی: انْتَهَى)

صَغُ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

۱- بِمَ يَطِيرُ السَّنَجَابُ الطَّائِرُ حِينَ يَقْفِزُ مِنْ شَجَرَةٍ إِلَى شَجَرَةٍ؟ غِشَاءٌ خَاصٌّ كَالْمِظَلَّةِ

الزَّقَاقُ

۲- أَيُّ طَائِرٍ يُسَاعِدُ التَّمَسَّاحَ فِي تَنْظِيفِ أَسْنَانِهِ؟

۳- لِمَاذَا سُمِّيَ الطَّائِرُ الطَّنَانُ بِهَذَا الْإِسْمِ؟ لِأَنَّهُ يُحْدِثُ طَنِينًا بِسَبَبِ سُرْعَةِ حَرَكَةِ جَنَاحِيهِ

فِي مُنْتَصَفِ النَّهَارِ

۴- مَتَى تَصِيدُ حَيَّةُ الصَّحْرَاءِ الطَّيْرَ؟

خَمْسًا وَارْبَعِينَ

۵- كَمَ ثَانِيَةً يَطِيرُ السَّمَكُ الطَّائِرُ؟

الطَّائِرُ الطَّنَانُ

۶- مَا هُوَ أَصْغَرُ طَائِرٍ عَلَى الْأَرْضِ؟

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرَجِمِ الْآيَاتِ، ثُمَّ عَيِّنْ أَدَاةَ الشَّرْطِ وَفَعَلَ الشَّرْطِ، وَجَوَابُهُ.

﴿وَمَا تَقْدَمُوا^١ لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ﴾ الْبَقَرَةُ: ١١٠

هرچه از نیکی برای خودتان از پیش بفرستید، آن را نزد خدا خواهید یافت

﴿إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ^٢ أَقْدَامَكُمْ﴾ مُحَمَّد: ٧

اگر خدا را یاری کنید او هم شما را یاری میکند و قدم هاتان را استوار میسازد

﴿وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا^٣﴾ الْفُرْقَان: ٦٣

اگر نادانان شما را خطاب کردند، با آنها به آرامی سخن بگویند

التمرين الأول: أَيْ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ مُعْجَمِ الدَّرْسِ تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

١- أَدَاةٌ لِحِفْظِ الْإِنْسَانِ أَمَامَ أَشْعَةِ الشَّمْسِ أَوْ نُزُولِ الْمَطَرِ أَوْ الثَّلْجِ: مِظَلَّة

٢- طَائِرٌ يَنْقُرُ جُذُوعَ الْأَشْجَارِ وَ يَصْنَعُ عُشًّا فِيهَا: نَقَّارُ الْخَشَبِ

٣- حَيَوَانٌ يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ: حَيَّة

٤- عُضْوٌ يَطِيرُ بِهِ الطَّائِرُ: جَنَاح

التمرين الثاني:

أ: تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ، ثُمَّ أَعْرِبِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ.

فَاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ

١- تَسْقُطُ أَسْنَانٌ سَمَكِ الْقِرْشِ دَائِمًا وَ تَنْمُو أَسْنَانٌ جَدِيدَةٌ مَكَانَهَا. وَ فِي بَعْضِ أَنْوَاعِهِ تَنْمُو

آلَافُ الْأَسْنَانِ فِي سَنَةٍ وَاحِدَةٍ.

دندانهای کوسه مدام می افتند و دندانهای جدیدی جای آنها رشد میکنند، و در بعضی از انواع آن، در یک سال هزاران دندان رشد میکنند

صفت و مرفوع

مجرور به حرف جر

۲- يُعَدُّ^۱ الْحَوْتُ^۲ الْأَزْرَقُ^۳ أَكْبَرَ الْكَائِنَاتِ الْحَيَّةِ فِي الْعَالَمِ. يَبْلُغُ طَوْلُهُ ثَلَاثِينَ مِثْرًا وَ وَزْنُهُ مِئَةً

و سَبْعِينَ طُنًّا^۴ تَقْرِيْبًا.

نهنگ آبی بزرگترین موجود زنده دنیا محسوب میشود. طول آن بیش از ۳۰ متر و وزنش حدود ۱۷۰ تن است

مفعول و منصوب

مبتدا و مرفوع

۳- التَّمْسَاحُ لَا يَبْكِي عِنْدَ أَكْلِ فَرِيْسَتِهِ^۴، بَلْ عِنْدَمَا يَأْكُلُ فَرِيْسَةً أَكْبَرَ مِنْ فَمِهِ، تُفْرِزُ عُيُونُهُ

مفعول و منصوب

سَائِلًا كَأَنَّهُ دُمُوعٌ.

تمساح زمان خوردن شکار گریه نمیکند، بلکه هنگامی که شکاری میخورد که از دهانش بزرگتر است، چشمانش مایعی ترشح میکنند که شبیه به اشک است

مجرور به حرف جر مجرور به حرف جر
 ٤- لَهَجَاتٌ^١ نَوْعٍ وَاحِدٍ مِّنَ الطُّيُورِ تَخْتَلِفُ مِّنْ مِّنْطَقَةٍ إِلَى مِّنْطَقَةٍ أُخْرَى.

لهجه های یک نوع واحد از پرندگان، از منطقه ای به منطقه ای دیگر فرق میکند

فاعل و مرفوع مضاف الیه و مجرور
 ٥- يُقَدِّرُ الْعُلَمَاءُ أَنْوَاعَ الْكَائِنَاتِ الْحَيَّةِ فِي بَحَارِ الْعَالَمِ بِالْمَلَايِينِ^٢. (يُقَدِّرُ: برآورد می کنند)

دانشمندان تعداد انواع موجودات زنده در دریاها را میلیونها نوع برآورد کرده اند

ب: عَيْنِ الْفِعْلِ الْمُتَعَدِّي مِّنْ هَذِهِ الْأَفْعَالِ الَّتِي جَاءَتْ فِي الْجُمَلِ السَّابِقَةِ:

تَسْقُطُ / يَأْكُلُ / تَخْتَلِفُ / يُقَدِّرُ

التَّامِرِينَ الثَّالِثُ: ضَعِ الْمُتَرَادِفَاتِ وَ الْمُتَضَادَّاتِ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ. = ≠

أ. الْعَدَاوَةُ / الْأَحْيَاءُ / الشُّمَالُ / الْإِبْتِعَادُ / الْأَعْلَى / تَكَلَّمَ / يَنْفَعُ / يَعْلَمُ / يَبْكِي

ب. الْمُبَارَاةُ / تَذَكَّرَ / أَدْرِي / يَبْتَدِئُ / الْيَمِينُ / الصَّدِيقُ / الْقَاعَةُ / الْقِيَامُ / السَّيِّئُ

ب.

أ.

يَنْتَهِي ≠ يَبْتَدِئُ

يَدْرِي = يَعْلَمُ

الْمُسَابَقَةُ = الْمُبَارَاةُ

يَضْحَكُ ≠ يَبْكِي

نَسِيَ ≠ تَذَكَّرَ

يَضُرُّ ≠ يَنْفَعُ

الشُّمَالُ ≠ الْيَمِينُ

الْيَسَارُ = الشُّمَالُ

أَعْلَمَ = أَدْرِي

الْأَمْوَاتُ ≠ الْأَحْيَاءُ

الْحَسَنُ ≠ السَّيِّئُ

الصَّدَاقَةُ ≠ الْعَدَاوَةُ

الْعَدُوُّ ≠ الصَّدِيقُ

التَّقَرُّبُ ≠ الْإِبْتِعَادُ

الْقَاعَةُ = الصَّلَاةُ

الْأَسْفَلُ ≠ الْأَعْلَى

الْجُلُوسُ ≠ الْقِيَامُ

سَكَتَ ≠ تَكَلَّمَ

الَّتَمْرِينُ الرَّابِعُ: اكْمَلْ تَرْجَمَةَ الْآيَاتِ وَ الْحَدِيثِ، ثُمَّ عَيِّنْ أَدَاةَ الشَّرْطِ وَ فِعْلَ الشَّرْطِ، وَ جَوَابَهُ.

جواب شرط

فعل شرط

ادات شرط

۱- ﴿وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ﴾ الْبَقَرَة: ۱۹۷

و هرچه را از کار نیک انجام بدهید... ، خدا آن را می داند. (از آن آگاه است).

جواب شرط

فعل شرط

ادات شرط

۲- ﴿إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ﴾ الْإِسْرَاء: ۷

اگر نیکی کنید، به خودتان نیکی کرده اید.

جواب شرط

فعل شرط

ادات شرط

۳- ﴿إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا﴾ الْأَنْفَال: ۲۹

اگر از خدا پروا کنید، برایتان نیروی تشخیص حق از باطل قرار میدهد.

جواب شرط

فعل شرط

ادات شرط

۴- ﴿مَنْ سَأَلَ فِي صِغَرِهِ، أَجَابَ فِي كِبَرِهِ﴾. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

هرکس در خردسالی اش بپرسد، در بزرگسالی اش جواب میدهد.

جواب شرط

فعل شرط

ادات شرط

۵- ﴿مَنْ زَرَعَ الْعُدْوَانَ، حَصَدَ الْخُسْرَانَ﴾. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

هرکس دشمنی بکارد، زیان درو میکند

هرکس دشمنی کاشت، زیان درو کرد.

التمرين الخامس: تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ فِي الْجُمَلِ التَّالِيَةِ؛ ثُمَّ عَيِّنْ نَوْعَهَا وَصِيغَتَهَا.

الْجُمْلَةُ الْعَرَبِيَّةُ	التَّرْجَمَةُ الْفَارْسِيَّةُ
١ لا تَكْتُبْ عَلَى الْأَثَرِ التَّارِيخِيِّ.	 ننویس
٢ الْفَرِيقَانِ يَتَعَادَلَانِ مَرَّةً ثَانِيَةً.	 مساوی میکنند
٣ امْتَلَأَ الْمَلْعَبُ بِالْمُتَفَرِّجِينَ.	 پر شد
٤ رَجَاءٌ، فَكَّرُوا قَبْلَ الْكَلَامِ.	 فکر کنید
٥ إِنِّي سَجَلْتُ هَدَفَيْنِ.	 ثبت کردم

نَوْعُ الْفِعْلِ	صِيغَةُ الْفِعْلِ
١ فعل نهی	 مفرد مذکر مخاطب
٢ فعل مضارع	 مثنی مذکر غائب
٣ ماضی	 مفرد مذکر غائب
٤ فعل امر	 جمع مذکر مخاطب
٥ ماضی	 متلکم و حده

الدُّرْسُ الرَّابِعُ

﴿الرَّحْمَنُ * عَلَّمَ الْقُرْآنَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ *

عَلَّمَهُ الْبَيَانَ﴾ الرَّحْمَنُ: ١ تا ٤

خدای بخشاینده، قرآن را آموزش داد، انسان را آفرید، سخن گفتن را به او آموخت.

إِزْدَادَ : افزایش یافت

(مضارع: يَزْدَادُ)

إِشْتَدَّ : شدّت گرفت

(مضارع: يَشْتَدُّ)

إِشْتَقَّ : برگرفت (مضارع: يَشْتَقُّ)

إِنْضِمَام : پیوستن (إِنْضَمَّ، يَنْضَمُّ)

بَيَّنَّ : آشکار کرد (مضارع: يُبَيِّنُّ)

تَغَيَّرَ : دگرگون شد

(مضارع: يَتَغَيَّرُ)

دَخِيل : وارد شده

دِيبَاج : ابریشم

شَارَكَ : شرکت کرد

(مضارع: يُشَارِكُ)

مُعَرَّب : عربی شده

مُفْرَدَات : واژگان

مِسْك : مُشك

نَطَقَ : بر زبان آورد (مضارع: يَنْطِقُ)

نَقَلَ : منتقل کرد (مضارع: يَنْقُلُ)

وَفَقَّأَ لـ : بر اساس

يَضُمُّ : در برمی گیرد (ماضی: ضَمَّ)

أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ مُسْتَعِينًا بِالنَّصِّ.

۱- لِمَاذَا اِزْدَادَتِ الْمُفْرَدَاتُ الْعَرَبِيَّةُ فِي اللُّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ بَعْدَ ظُهُورِ الْإِسْلَامِ؟

إِزْدَادَاتِ الْمُفْرَدَاتِ الْعَرَبِيَّةِ فِي اللُّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ بِسَبَبِ الْعَامِلِ الدِّينِيِّ

۲- بَعْدَ أَيِّ حَادِثٍ تَارِيخِيٍّ اشْتَدَّ نَقْلُ الْكَلِمَاتِ الْفَارْسِيَّةِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ؟

بعد انضمام ایران الى الدولة الاسلاميه اشتد نقل الكلمات الفارسيه الى العربية

۳- مَنْ هُوَ مُؤَلِّفُ «مُعْجَمِ الْمُعَرَّبَاتِ الْفَارْسِيَّةِ فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ»؟

الدكتور التونجي

۴- مَتَى دَخَلَتِ الْمُفْرَدَاتُ الْفَارْسِيَّةُ فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ؟

منذ عصر الجاهلي

۵- بِأَيِّ سَبَبٍ نُقِلَتِ الْمُفْرَدَاتُ الْفَارْسِيَّةُ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ؟

بسبب التجاره ودخول الايرانيين في العراق واليمن

۶- أَيُّ شَيْءٍ يَجْعَلُ اللُّغَةَ غَنِيَّةً فِي الْأُسْلُوبِ وَ

الْبَيَانِ؟ تَبَا دَل الْمَفْرَدَات

می‌شود و معرفه به شمار می‌رود؛ مانند: هاشم، مریم، بغداد، بیروت و اسم عَلَم، مانند: عَبَّاسٌ، كَاطِمٌ و حُسَيْنٌ تنوین دارد، ولی نکره نیست؛ بلکه معرفه است.

...

■ سال گذشته با مبتدا و خبر آشنا شدید. گاهی خبر تنوین دارد؛ مثال:
الْعِلْمُ كَنْزٌ. دانش گنج است. فَرِيقُنَا فَائِزٌ. تیم ما برنده است.
در دو مثال بالا كَنْزٌ و فَائِزٌ تنوین دارند؛ اما نیازی به نکره معنا کردن نیست.

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرَجِّمْ مَا يَلِي حَسَبَ قَوَاعِدِ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكِرَةِ.

۱ ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ﴾ التَّوْر: ۳۵

خداوند نور آسمانها و زمین است، نور او به مانند چراغدانی است که در آن چراغی است، آن چراغ در شیشه ای است، آن شیشه مانند ستاره ای درخشان است

۲ ﴿... أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ...﴾ الْمُرْئَل: ۱۵ و ۱۶

به سوی فرعون فرستاده ای فرستادیم، فرعون بر آن رسول شورید

۳ عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ، خَيْرٌ مِنْ أَلْفٍ عَابِدٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

عالمی که از علمش سود حاصل شود، بهتر از هزار عبادت کننده است

حروف «أَنْ» که «و» **کَی**، **لَی**، **لِکَی**، **حَتَّى**: تا، برای اینکه» بر سر فعل مضارع می آیند و در معنای آن تغییر ایجاد می کنند؛ فعل هایی که دارای این حروف اند، در فارسی «**مضارع التزامی**»

ترجمه می شوند؛ مثال:

يَحْكُمُ: داوری می کند	حَتَّى يَحْكُمَ: تا داوری کند
يُحَاوِلُونَ: تلاش می کنند	أَنْ يُحَاوِلُوا: که تلاش کنند
تَفْرَحُونَ: شاد می شوید	لِکَی تَفْرَحُوا: تا شاد شوید
يَجْعَلُ: قرار می دهد	لِيَجْعَلَ: تا قرار بدهد
يَذْهَبْنَ: می روند	کَی يَذْهَبْنَ: تا بروند

■ فعل مضارع دارای «لَنْ» معادلِ «**آینده منفی**» در زبان فارسی است؛ مثال:

تَنَالُونَ: دست می یابید لَنْ تَنَالُوا: دست نخواهید یافت

این حروف در انتهای فعل مضارع تغییراتی را ایجاد می کنند. (به جز در ساخت هایی مانند يَفْعَلْنَ و تَفْعَلْنَ)^۱

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْآيَتَيْنِ وَ الْحَدِيثَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الدَّرْسِ، ثُمَّ عَيِّنِ الْأَفْعَالَ الْمُضَارِعَةَ.

۱ ﴿وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ﴾ الْبَقَرَةُ: ۲۱۶

بسا از چیزی بدتان بیاید و آن برای شما خوب باشد، و بسا چیزی را دوست داشته باشید و آن برای شما بد باشد

۲ ﴿... أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَّ يَوْمٌ لَا بَيْعُ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ...﴾ الْبَقَرَةُ: ۲۵۴

از آنچه به شما روزی دادیم انفاق کنید قبل از آنکه روزی برسید که در آن نه خرید و فروشی باشد و نه

دوستی ای

۳ مِنْ أَخْلَاقِ الْجَاهِلِ الْإِجَابَةُ قَبْلَ أَنْ يَسْمَعَ وَالْمُعَارَضَةُ قَبْلَ أَنْ يَفْهَمَ وَالْحُكْمُ بِمَا لَا يَعْلَمُ.

الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

از اخلاق نادان قبول کردن پیش از آن که گوش بدهد و مخالفت پیش از آنکه بفهمد و حکم کردن

در چیزی که نمیداند، است

التمرين الأول: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَ غَيْرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ. ✓ x

- ١- الْمِسْكُ عِطْرٌ يَتَّخَذُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْغِزْلَانِ. ✓
- ٢- الْأَشْرَشَفُ قِطْعَةُ قُمَاشٍ تَوْضَعُ عَلَى السَّرِيرِ. ✓
- ٣- الْأَعْرَبُ يَنْطِقُونَ الْكَلِمَاتِ الدَّخِيلَةَ طَبَقَ أَصْلِهَا. ✗
- ٤- فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ مِائَاتُ الْكَلِمَاتِ الْمُعَرَّبَةِ ذَاتُ الْأُصُولِ الْفَارِسِيَّةِ. ✓
- ٥- أَلَفَ الدُّكْتُورُ التُّونَجِي كِتَابًا يَضُمُّ الْكَلِمَاتِ التُّرْكِيَّةَ الْمُعَرَّبَةَ فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ. ✗

التمرين الثاني: عَيِّنِ الْعِبَارَةَ الْفَارِسِيَّةَ الْمُنَاسِبَةَ لِلْعِبَارَةِ الْعَرَبِيَّةِ.

- ١ تجرِي الرِّيحُ بِمَا لَا تَشْتَهِي السُّفُنُ. هر چه پیش آید خوش آید. ٦
- ٢ أَبْعِدْ عَنِ الْعَيْنِ بَعِيدٌ عَنِ الْقَلْبِ. کم گوی و گزیده گوی چون دُرّ. ٤
- ٣ أَكَلْتُمْ تَمْرِي وَ عَصَيْتُمْ أَمْرِي. گر صبر کنی ز غوره حلوا سازی. ٥
- ٤ خَيْرُ الْكَلَامِ مَا قَلَّ وَ دَلَّ. نمک خورد و نمکدان شکست. ٣
- ٥ الصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ. از دل برود هر آنکه از دیده رود. ٢
- ٦ الْخَيْرُ فِي مَا وَقَعَ. بَرَدِ کشتی آنجا که خواهد خدای و گر جامه بر تن دَرَدِ ناخدای ١

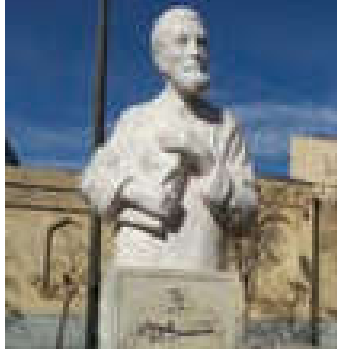
التَّمرينُ الثَّالثُ: أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ حَسَبَ الصُّورِ.

فِي أَيِّ بِلَادٍ تَقَعُ هَذِهِ الْأَهْرَامُ؟
تقع هذه الاهرام فى مصر

بِمَ يَذْهَبُ الطُّلَابُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ؟
يذهبون الى المدرسه بحافله المدرسه

لِمَنْ هَذَا التَّمِثَالُ؟
هذا التمثال لخيام

كَيْفَ الْجَوُّ فِي أَرْدَبِيلَ فِي الشِّتَاءِ؟
الجو بارد فى اردبيل فى الشتا

مَاذَا تُشَاهِدُ فَوْقَ النَّهْرِ؟

اشاهد بيت فوق النهر

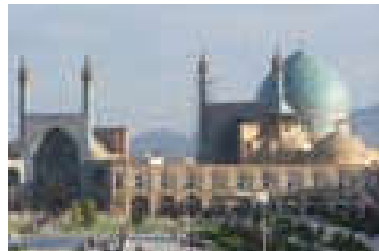
هَلْ تُشَاهِدُ وَجْهًا فِي الصُّورَةِ؟

نعم

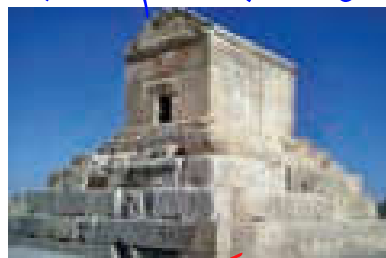
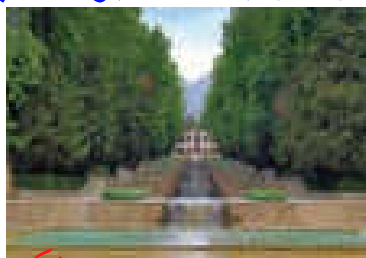
الْتَّمَرِينُ الرَّابِعُ: أ: عَيْنِ التَّرْجَمَةِ الصَّحِيحَةِ حَسَبَ قَوَاعِدِ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكِرَةِ.

- ۱- سَمِعْتُ صَوْتًا عَجِيبًا. صدای عجیبی را شنیدم ✓ صدای عجیب را شنیدم.
- ۲- وَصَلْتُ إِلَى الْقَرْيَةِ. به روستایی رسیدم. به روستا رسیدم. ✓
- ۳- نَظَرْتُ إِلَى الْمَاضِي نَگاهي به گذشته ✓ نگاه به گذشته
- ۴- الْعِبَادُ الصَّالِحُونَ بندگانِ درستکار بندگانِ درستکار ✓
- ۵- السَّوَارُ الْعَتِيقُ دستبندِ کهنه ✓ دستبندی کهنه
- ۶- التَّارِيخُ الذَّهَبِيُّ تاریخی زرین تاریخی زرین ✓

ب: تَرْجِمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكِرَةِ، ثُمَّ عَيْنِ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكِرَةِ فِي مَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِخَطٍّ.

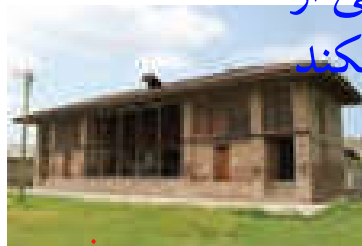

سَجَلَتْ مُنْظَمَةُ الْيُونِسْكَو مَسْجِدَ الْإِمَامِ وَ قُبَّةَ قَابُوسٍ فِي قَائِمَةِ التَّرَاثِ الْعَالَمِيِّ.^۱
سازمان یونسکو مسجد امام و گنبد کاووس را در لیست میراث جهانی ثبت کرد

قَبْرُ كَوْشٍ يَجْذِبُ سَيَّاحًا مِنْ دُولِ الْعَالَمِ. حَديقَةُ شاهزاده قُربِ كِرْمَانِ جَنَّةٍ فِي الصَّحْرَاءِ.^{نکته}

مقبره کوروش گردشگرانی از
کشورهای دنیا را جذب میکند

مَعْبَدُ گُردگُلا فِي مُحَافَظَةِ مازندَرانِ أَحَدُ الْآثَارِ الْقَدِيمَةِ.^{معرفة}

معد کدکلا در استان مازندران یکی از آثار قدیمه است

التمرين الخامس: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْفِعْلِ الْمَاضِي.

الْفِعْلُ الْمَاضِي	الْفِعْلُ الْمُضَارِعُ	فِعْلُ الْأَمْرِ	الْمَصْدَرُ	إِسْمُ الْفَاعِلِ
وَأَفَقَ	☒ يُوَافِقُ	☒ وَاْفِقْ	☐ التَّوْفِيقُ	☒ الْمُوَافِقُ
	☐ يُوَفِّقُ	☐ وَفِّقْ	☒ الْمُوَافَقَةُ	☐ الْمُوَفِّقُ
تَقَرَّبَ	☐ يُقَرِّبُ	☐ قَرَّبْ	☒ التَّقَرُّبُ	☐ الْمُقَرَّبُ
	☒ يَتَقَرَّبُ	☒ تَقَرَّبْ	☐ التَّقْرِيبُ	☒ الْمُتَقَرَّبُ
تَعَارَفَ	☐ يَتَعَرَّفُ	☒ تَعَارَفْ	☐ الْمُعَارَفَةُ	☒ الْمُتَعَارَفُ
	☒ يَتَعَارَفُ	☐ اِعْرِفْ	☒ التَّعَارُفُ	☐ الْمُعَرِّفُ
اِسْتَعْلَ	☐ يَنْشَعِلُ	☒ اِسْتَعْلِ	☐ الْاِنْشِغَالُ	☒ الْمُشْتَعِلُ
	☒ يَشْتَعِلُ	☐ اِنْشَعِلْ	☒ الْاِسْتِغَالُ	☐ الْمُنْشَعِلُ
اِنْفَتَحَ	☐ يَفْتَتِحُ	☒ اِنْفَتِحْ	☐ الْاِسْتِفْتَاَحُ	☐ الْمُتَفَتِّحُ
	☒ يَنْفَتِحُ	☐ تَفَتَّحْ	☒ الْاِنْفِتَاَحُ	☒ الْمُنْفَتِّحُ
اِسْتَرْجَعَ	☒ يَسْتَرْجِعُ	☒ اِسْتَرْجِعْ	☐ الْاِلِرْتِجَاعُ	☒ الْمُسْتَرْجِعُ
	☐ يَرْتَجِعُ	☐ رَاْجِعْ	☒ الْاِسْتِرْجَاعُ	☐ الْمُرْجِعُ
نَزَلَ	☐ يَنْزِلُ	☐ اِنْزِلْ	☐ اَلْنَزُولُ	☒ اَلْمَنْزِلُ
	☒ يَنْزِلُ	☒ نَزِلْ	☒ اَلتَّنْزِيلُ	☐ اَلنَّازِلُ
اَكْرَمَ	☒ يُكْرِمُ	☒ اَكْرِمْ	☒ الْاِكْرَامُ	☐ الْاَكْرَمُ
	☐ يُكْرِمُ	☐ كَرِّمْ	☐ اَلتَّكْرِيمُ	☒ الْمُكْرِمُ

الْتَّمَرِینُ السَّادِسُ: تَرْجِمِ الْآیَاتِ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

۱- ﴿...فَاصْبِرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا...﴾ الْأَعْرَافُ: ۸۷ (فِعْلَ الْأَمْرِ)

صبر کنید تا خداوند میان ما داوری کند

۲- ﴿... يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ ...﴾ الْفَتْحُ: ۱۵ (الْمُضَافَ إِلَيْهِ)

میخواهند سخن خدا را تغییر دهند

۳- ﴿... مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ ...﴾ الْمَائِدَةُ: ۶ (الْفَاعِلِ)

خداوند نمیخواهد شما را در وضعیت بحرانی قرار دهد

۴- ﴿... لِكَيْلَا^۲ تَحْزَنُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ^۳ ...﴾ آلِ عِمْرَانَ: ۱۵۳ (الْفِعْلَ الْمَاضِي)

برای اینکه دیگر برای از دست رفتن چیزی ناراحت نشوید

۵- ﴿لَنْ تَنَالُوا^۴ الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ...﴾ آلِ عِمْرَانَ: ۹۲ (الْفِعْلَ الْمُضَارِعَ)

به نیکی دست نخواهید یافت مگر زمانی که از آنچه دوست میدارید انفاق کنید

الدَّرْسُ الْخَامِسُ

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ

الصَّادِقِينَ﴾ التَّوْبَةُ: ١١٩

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از خدا پروا کنید و همراه راستگویان باشید.

طَنَظَنَة : بانگ (بانگ آرام نیایش)
 عَادَ : بازگشت (مضارع: يَعُودُ) = رَجَعَ
 فَلَتَنَةُ اللِّسَانِ : لغزش زبان از
 نیندیشیدن «جمع: فَلَتَات»
 كَادَ يَغْرُقُ : نزدیک بود غرق بشود
 كَبُرَ : بزرگ شد (مضارع: يَكْبُرُ)
 «كَبُرَتْ خِيَانَةٌ: خیانت بزرگی
 است!» كَبُرَ ≠ صَغُرَ
 كَرَّرَ : تکرار کرد (مضارع: يُكْرِّرُ)
 كُلَّمَا : هرگاه
 نَجَدَ : کمک = مُسَاعَدَة، نَصَرَ

(مضارع: يُنْكِرُ)
 تَخَلَّصَ : رها شد (مضارع: يَتَخَلَّصُ)
 تَظَاهَرَ بِ: به ... وانمود کرد
 (مضارع: يَتَظَاهَرُ)
 حَدَّثَ : سخن گفت (مضارع:)
 يُحَدِّثُ) = كَلَّمَ، تَكَلَّمَ
 حَكَى : حکایت کرد (مضارع: يَحْكِي)
 سَبَحَ : شنا کرد (مضارع: يَسْبَحُ)
 صَاحِبَ : دوست «جمع: أصحاب»
 = صَدِيق ≠ عَدُوّ
 صَفَحَةً : یک روی چیزی
 «صَفَحَاتُ الْوَجْهِ: همه جای چهره»

أَخَذَ : شروع کرد، «أَخَذَ يُنَادِي:
 شروع کرد به صدا زدن»
 اسْتَطَاعَ : توانست (مضارع: يَسْتَطِيعُ)
 أَسْرَعَ : شتافت (مضارع: يُسْرِعُ) = عَجَلَ
 أَصْلَحَ : درست گرداند
 (مضارع: يُصْلِحُ) ≠ أَفْسَدَ
 أَضْمَرَ : پنهان کرد (مضارع: يُضْمِرُ)
 = أَخْفَى ≠ أَظْهَرَ
 اِلْتَزَمَ : پایبندی (اِلْتَزَمَ، يَلْتَزِمُ)
 اِلْتَفَتَ : توجّه کرد (مضارع: يَلْتَفِتُ)
 «لَمْ يَلْتَفِتُوا: توجّه نکردند»
 أَنْكَرَ : دروغ دانست، انکار کرد

x ✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ۱- حَاوَلَ الرَّجُلُ الْكَثِيرُ الْمَعَاصِي أَنْ يُصْلِحَ نَفْسَهُ، فَلَمْ يَسْتَطِعْ فِي الْبِدَايَةِ. ✓
- ۲- طَلَبَ الرَّجُلُ الْفَاضِلُ مِنَ الرَّجُلِ الْكَثِيرِ الْمَعَاصِي أَنْ يَلْتَزِمَ بِكُلِّ الْحَسَنَاتِ. ✗
- ۳- اِمْتَنَعَ الرَّجُلُ الْكَثِيرُ الْمَعَاصِي عَنِ الذُّنُوبِ لِيُوفَائِهِ بِالْعَهْدِ. ✓
- ۴- كَادَ الشَّابُّ الْكَذَّابُ يَغْرُقُ عِنْدَمَا كَذَبَ لِلْمَرَّةِ الثَّالِثَةِ. ✗
- ۵- يَظْهَرُ الْكَذْبُ فِي فَلَتَاتِ اللِّسَانِ وَ صَفَحَاتِ الْوَجْهِ. ✓

■ اما اگر فعلِ اوّل مضارع باشد، ترجمه فعل دوم چگونه خواهد بود؟ به مثال دقت کنید.

أَقْتَشُ عَنْ مُعْجَمٍ يُسَاعِدُنِي فِي فَهْمِ النُّصُوصِ.

دنبال فرهنگ لغتی می‌گردم که مرا در فهم متون کمک کند. (کمک می‌کند)

أُشَاهِدُ طَالِباً يَكْتُبُ تَمَارِينَ الدَّرْسِ فِي الصَّفِّ.

دانش‌آموزی را می‌بینم که تمرین‌های درس را در کلاس می‌نویسد.

مضارع + اسم نکره + مضارع = مضارع التزامی یا مضارع اخباری

ترجمه

■ اکنون به ترجمه جمله زیر دقت کنید.

اِسْتَرَيْتُ الْيَوْمَ كِتَابًا قَدْ رَأَيْتُهُ مِنْ قَبْلُ.

امروز کتابی را خریدم که قبلاً آن را دیده بودم. (دیدم)

ماضی + ماضی = ماضی بعید یا ماضی ساده

ترجمه

تذکر: ترجمه هنر است و باید در ترجمه به مطالب بسیاری مانند موضوع متن، قرائن و قواعد زبان مقصد توجه کرد.

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: أ. : تَرْجِمْ هَذِهِ الْعِبَارَةَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الدَّرْسِ؛ ثُمَّ عَيِّنْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ^۱ وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ^۲ وَمِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ^۳ وَمِنْ صَلَاةٍ لَا تَرْفَعُ^۴ وَمِنْ دَعَاءٍ لَا يَسْمَعُ^۵. (مِنْ تَعْقِيَّاتِ صَلَاةِ الْعَصْرِ)

خداوندا به تو پناه می‌برم از نفسی که سیر نمیشود، و از قلبی که فروتنی نمیکند و از علمی که سودی نمیرساند و از نمازی که بالا نمرود و دعایی که شنیده نمیشود

ب: مَيِّزِ الْأَفْعَالَ الْمُتَعَدِّيَّةَ مِنْ: يَهْدِي / كَفَرُوا / قَرَأْتُ / جَلَسْنَا

التمرين الأول: أي كلمة من كلمات معجم الدرس تناسب التوضيحات التالية؟

- ١- ما كان يعرف السباحة^١، فصرخ النجدة، النجدة: كاد يغرق
- ٢- أخفى شيئاً، وجعله بعيداً عن الأنظار: أضمر
- ٣- حسبه كذباً، وما قبله: أنكر
- ٤- عمل عملاً عدة مرات: كرّر
- ٥- أصبح كبيراً: كبر

التمرين الثاني: ترجم الأحاديث، ثم عيّن المطلوب منك.

١- أَلْعَلُّمُ نَوْراً وَضِيَاءٌ يَقْذِفُهُ اللَّهُ فِي قُلُوبِ أَوْلِيَائِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (الْمُبْتَدَأُ وَ الْفَاعِلُ)

دانش نور و روشنایی است که خداوند در دل دوستانش می اندازد

٢- لَا تَغْتَرَوْا بِصَلَاتِهِمْ وَلَا بِصِيَامِهِمْ ... وَلَكِنْ اخْتَبِرُوهُمْ عِنْدَ صِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ

الْأَمَانَةِ. الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ (فِعْلُ الْأَمْرِ، وَ فِعْلُ النَّهْيِ)

فريب نماز و روزه شان را نخوريد بلکه آنها را به راستگویی و امانتداری بيازمايد

٣- لَا تَسْتَشِرِ الْكَذَّابَ فَإِنَّهُ كَالسَّرَابِ يُقَرِّبُ^٤ عَلَيْكَ الْبَعِيدَ وَيُبْعِدُ^٥ عَلَيْكَ الْقَرِيبَ.

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ (اسْمُ الْمُبَالَغَةِ)

با دروغگو مشورت نکن زیرا او مانندی سراب است، دور را به تو نزدیک و نزدیک را به تو دور

٤- يَبْلُغُ الصَّادِقُ بِصِدْقِهِ مَا لَا يَبْلُغُهُ الْكَاذِبُ بِاخْتِيَالِهِ^٦. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ (الْفَاعِلُ) مينمايد

انسان راستگو به وسیله راستگویی به جایی رسد که دروغگو با فريبکاری خود بدان نرسد

٥- لَا تُحَدِّثِ النَّاسَ بِكُلِّ مَا سَمِعْتَ بِهِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ (فِعْلُ النَّهْيِ)

هر چه را شنیدی برای مردم بازگو مکن

التَّمْرِينُ الثَّالِثُ: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ مَعَ بَيَانِ السَّبَبِ.

- ۱- الْفُنُونُ ☒ أَخَذَ ☐ الْفَمَ ☐ اللِّسَانَ ☐ سه تای دیگر عضو صورت هستند
- ۲- الْقَشْرَ ☐ اللَّبَّ ☐ النَّوَى ☐ الْغَازَ ☒ سه تای دیگر در میوه یافت میشوند
- ۳- الثَّعْلَبَ ☐ الْكَلْبَ ☐ الْمَرَحَ ☒ الْحِمَارَ ☐ سه تای دیگر حیوان هستند
- ۴- الْيَمِينَ ☐ الطَّنَانَ ☒ الشَّمَالَ ☐ الْأَمَامَ ☐ سه تای دیگر جهت را نشان میدهند
- ۵- الصَّلَاةَ ☒ الشَّرِيحَةَ ☐ الرَّصِيدَ ☐ الْجَوَالَ ☐ سه تای دیگر مربوط به تلفن همراه هستند
- ۶- الْأَحِبَّةَ ☐ الْأَصْدِقَاءَ ☐ الْأَصْحَابَ ☐ الْإِضَاعَةَ ☒ سه تای دیگر به معنی دوستان هستند

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: أ: تَرْجِمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

- ۱- سَافَرْتُ إِلَى قَرْيَةٍ شَاهَدْتُ صَوْرَتَهَا أَيَّامَ صِغَرِي. (الْمَجْرُورُ بِحَرْفِ جَرٍّ وَالْمَفْعُولُ)
به روستایی سفر کردم که در کودکی عکسش را دیدم
- ۲- عَصَفْتُ رِيَّاحٌ شَدِيدَةً خَرَبْتُ بَيْتًا جَنْبَ شَاطِئِ الْبَحْرِ. (الْمَفْعُولُ وَ الْمُضَافُ إِلَيْهِ)
بادهای شدیدی وزید که خانه ای را در کنار ساحل دریا خراب کرد
- ۳- وَجَدْتُ بَرْنَامَجًا^۱ يُسَاعِدُنِي عَلَى تَعَلُّمِ الْعَرَبِيَّةِ. (الْمَفْعُولُ وَ الْمُضَافُ إِلَيْهِ)
برنامه ای را یافتم که در یادگیری عربی کمک میکند
- ۴- الْكِتَابُ صَدِيقٌ يُنْقِذُكَ مِنْ مُصِيبَةِ الْجَهْلِ. (الْمُبْتَدَأُ وَ الْخَبَرُ)
کتاب دوستی است که از بلای نادانی نجات میدهد
- ۵- يُعْجِبُنِي عِيدٌ يَفْرَحُ فِيهِ الْفُقَرَاءُ. (الْجَمْعُ الْمَكْسَرُ وَ نَوْنُ الْوِقَايَةِ)
شگفت زده میکند مرا، عیدی که در آن فقرا شادی میکنند

ب: عَيِّنِ الْفِعْلَ الْمُتَعَدِّيَ مِنْ هَذِهِ الْأَفْعَالِ الَّتِي جَاءَتْ فِي الْجُمْلِ السَّابِقَةِ:

سَافَرْتُ / شَاهَدْتُ / عَصَفْتُ / خَرَبْتُ

الدَّرْسُ السَّادِسُ

ارْحَمُوا عَزِيزاً ذَلَّ، وَغَنِيّاً افْتَقَرَ، وَعَالِماً

ضَاعَ بَيْنَ جُهَالٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

دلسوزی کنید بر ارجمندی که خوار شده، و دارایی که ندار شده، و

دانایی که میان نادانها تباه شده است.

أَجَوَدَ : بخشنده تر، بخشنده ترین
 اُحْتَقِرَ : خوار شد (اِحْتَقَرَ، يَحْتَقِرُ)
 أَسَرَ : اسیر کرد (مضارع: يَأْسِرُ)
 أَسْلَمَ : مسلمان شد (مضارع: يُسْلِمُ)
 أَسْرَى : اسیران «مفرد: أَسِير»
 أَطْلَقَ : رها کرد (مضارع: يُطْلِقُ)
 اِفْتَقَرَ : فقیر شد (مضارع: يِفْتَقِرُ)
 أَهْلٌ : خانواده = أُسْرَةٌ
 خَائِبٌ : ناامید
 خَصَلَةٌ : ویژگی «جمع: خِصَال»

ذَلَّ : خوار شد (مضارع: يَذِلُّ)
 رَدَّ : برگردانید (مضارع: يَرُدُّ)
 سَابِقٌ : پیشتاز
 سَلَامٌ : آشتی = صُلْحٌ ≠ حَرْبٌ
 شَدَائِدٌ : گرفتاری ها، سختی ها
 صَفِيٌّ : برگزیده «جمع: أَصْفِيَاءُ»
 ضَاعَ : تباه شد، گم شد (مضارع: يَضِيعُ)
 عَرِضٌ : ناموس، آبرو «جمع: أَعْرَاضٌ»
 فَكٌّ : باز کرد، رها
 كَرَدَ (مضارع: يَفْكُكُ) لا تَزَالُ : پیوسته

مُضَرَّ : نام قبیله ای
 مَكْرُمَةٌ : بزرگواری «جمع: مَكَارِمُ»
 مَكْرُوبٌ : اندوهگین
 مُلْكٌ : پادشاهی
 يَحْمِيْ : پشتیبانی می کند (ماضی: حَمَى)
 يُطْعِمُ : خوراک می دهد (ماضی: أَطْعَمَ)
 يُعِينُ : کمک می کند (ماضی: أَعَانَ)
 = سَاعَدَ، نَصَرَ
 يُفْرِجُ عَنِ الْمَكْرُوبِ : اندوه غمگین
 را می زداید (ماضی: فَرَّجَ ...)

عَيَّنَ الصَّحِيحَ وَ الْخَطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

x ✓

- ۱- قَالَ عَدِيٌّ يَا أُخْتِي، إِنِّي رَأَيْتُ خِصَالًا مِنْ هَذَا الرَّجُلِ تُعْجِبُنِي. ✗
- ۲- فَلَمَّا أَطْلَقَ النَّبِيُّ ﷺ سَفَانَةَ، عَادَتْ إِلَى أَخِيهَا. ✓
- ۳- كَانَ حَاتِمٌ يَرُدُّ مَنْ أَتَاهُ فِي حَاجَةٍ خَائِبًا. ✗
- ۴- حَاتِمُ الطَّائِيِّ مَعْرُوفٌ بِالكَرَمِ. ✓
- ۵- أُسِرَتْ سَفَانَةُ فِي غَزْوَةِ أُحُدٍ. ✗

۱ ﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾ التَّوْبَةُ : ٤٠

ناراحت نباش، همانا خداوند با ما است

۲ ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾ الرَّعْدُ : ١١

همانا خداوند -سرنوشت- هیچ قومی را تغییر نمیدهد مگر آنکه خودشان تغییر

۳ ... لَا تَظْلِمُ كَمَا لَا تُحِبُّ أَنْ تُظْلَمَ وَأَحْسِنُ كَمَا تُحِبُّ أَنْ يُحْسَنَ إِلَيْكَ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ دهند

ظلم نکن، همانطور دوست نداری به تو ظلم شود، و نیکی کن همانگونه دوست داری به تو نیکی شود

چند نکته:

■ نکته (۱) : فعل نهی همان فعل مضارع است.

■ نکته (۲) : ترجمه فعلی مانند «لِيَعْلَمُوا» فقط در جمله و در متن امکان پذیر است؛

مثال:

تَكَلَّمْتُ مَعَ أَصْدِقَائِي لِيَعْلَمُوا كَيْفَ يُمَكِّنُ لَهُمْ أَنْ يَنْجَحُوا فِي بَرَامِجِهِمْ.

با دوستانم سخن گفتم تا بدانند چگونه برایشان امکان دارد که در برنامه هایشان موفق شوند.

قَالَ الْمُدِيرُ: إِنَّ الْإِمْتِحَانَاتِ تُسَاعِدُ الطُّلَّابَ لِيَتَعَلَّمُوا دُرُوسِهِمْ فَلِيَعْلَمُوا ذَلِكَ وَ عَلَيْهِمْ أَنْ

لَا يَخَافُوا مِنْهَا.

مدیر گفت: آزمون ها دانش آموزان را برای یادگیری درس هایشان کمک می کند و باید این را

بدانند و بر آنان لازم است که از آن نترسند.

■ نکته (۳) : حرف «لِ» بر سر ضمیرها به «لَ» تبدیل می شود؛ مثال:

لَهُ، لَهَا، لَهُمْ، لَهِنَّ، لَهُمَا، لَكَ، لِكُمْ، لَكُنَّ، لَكُما، لَنَا.

در «لی» این گونه نیست.

■ نکته (۴): تاکنون با دو نوع حرف «لِ» آشنا شده‌اید، یکی بر سر اسم (ضمیر نیز اسم محسوب می‌شود) و دیگری بر سر فعل مضارع می‌آید؛ تشخیص معنای هر یک فقط داخل متن امکان دارد:

- ۱- «لِ» به معنای «مال، از آن» مانند «لِمَنْ تِلْكَ الشَّرِيحَةُ؟»؛ یعنی «آن سیم‌کارت مال کیست؟»
 «لِ» به معنای «برای» مانند «اِشْتَرَيْتُ حَقِيبَةً لِلسَّفَرِ»؛ یعنی «چمدانی برای سفر خریدم».
 «لِ» به معنای «داشتن» مانند «لِي شَهَادَةٌ فِي الْحَاسُوبِ»؛ یعنی «مدرک رایانه دارم».
- ۲- «لِ» به معنای «باید» مانند «لِنَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ»؛ یعنی «باید به خدا توکل کنیم».
 «لِ» به معنای «تا» مانند «ذَهَبْتُ إِلَى الْمَتَجَرِّ لِأَشْتَرِيَ بَطَارِيَّةً لِحَوَالِي»؛ یعنی «به مغازه رفتم تا باتری برای تلفن همراهم بخرم».

حرف «لِ» پس از حرف‌هایی مانند «و، فَ» معمولاً ساکن می‌شود؛ مثال:
 فَ + لِ + يَعْمَلُ = فَلْيَعْمَلْ: پس باید انجام دهد.

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ حَسَبَ الْقَوَاعِدِ.

۱ ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ آفَاتِحَة: ۲	ستایش برای پروردگار جهانیان است
۲ بُعِثَ النَّبِيُّ ﷺ لِيَهْدِيَ النَّاسَ.	پیامبر برای هدایت مردم مبعوث شد
۳ لِنَسْتَمِعَ إِلَى الْكَلَامِ الْحَقِّ.	باید به سخن حق گوش دهیم
۴ لِمَنْ هَذِهِ الْجَوَازَاتُ؟	این گذرنامه برای کیست؟

الْتَمَرِينُ الْأَوَّلُ: ضَعْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً لِلتَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةِ مِنْ كَلِمَاتِ مُعْجَمِ الدَّرْسِ.

- ١- الَّذِي لَا رَجَاءَ لَهُ لِلنَّجَاحِ فِي هَدَفِهِ: خَائِبٌ
- ٢- أَصْبَحَ فَقِيرًا وَ لَا ثَرَوَةً لَهُ: اِفْتَقَرَ
- ٣- الَّذِي حُزْنُهُ كَثِيرٌ: مَكْرُوبٌ
- ٤- الْأُسْرَةُ وَ الْأَقْرَبَاءُ: أَهْلٌ
- ٥- أَعْطَاهُ الطَّعَامَ: يَطْعَمُ

الْتَمَرِينُ الثَّانِي: اكْمِلْ تَرْجَمَةَ الْآيَاتِ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

- ١- ﴿لَيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ^١ مِنْ سَعَتِهِ﴾ اَلطَّلَاق: ٧
توانمند از توانمندی خودش باید انفاق کند اَلْمَجْرُورَ بِحَرْفِ جَرٍّ
- ٢- ﴿وَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾ يُونُس: ٦٥
سخنشان تو را ناراحت نکند ؛ زیرا ارجمندی، همه از آن خداست. اَلْفَاعِلَ
- ٣- ﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ...﴾ اَلْأَنْعَام: ١٢١
و از آنچه نام خدا بر آن خوانده نشده نخوريد. نَائِبُ الْفَاعِلِ وَ الْمُضَافُ إِلَيْهِ
- ٤- ﴿أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا...﴾ ق: ٦
آیا مگر به آسمان بالای سرشان نگاه نکردند که چگونه آن را ساخته ایم؟! اَلْفِعْلَ الْمُضَارِعَ وَ صِيغَتَهُ
- ٥- ﴿أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ...﴾ اَلتَّوْبَةُ: ١٠٤
آیا نمیدانستند که تنها خداست که از بندگان توبه را می پذیرد؟ اَلْجَارُ وَ الْمَجْرُورَ
- ٦- ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَ رُسُلِهِ وَ لَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرُهُمْ...﴾ اَلنِّسَاء: ١٥٢
و کسانی که به خدا و فرستادگانش ایمان آوردند و میان هیچ یک از آنان فرقی نگذاشتند
[خدا] مزدهایشان را به آنها خواهد داد. اَلْمَفْعُولَ

الْتَمَرِينُ الثَّالِثُ: اِقْرَأِ الْآيَاتِ الثَّالِيَةَ، ثُمَّ اُنْتَخِبِ التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ.

۱- ﴿... عَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾ آلِ عِمْرَانَ: ١٢٢

الف) مؤمنان تنها باید بر خدا توکل کنند. ☒

ب) مؤمنان فقط به خدا توکل می کنند. ☐

۲- ﴿قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا...﴾ الْحُجُرَات: ١٤

بادیه نشینان گفتند: ...

الف) ... «ایمان می آوریم.» بگو: «ایمان نمی آورید؛ بلکه بگویید: در سلامت می مانیم.» ☐

ب) ... «ایمان آوردیم.» بگو: «ایمان نیاورده اید؛ بلکه بگویید: اسلام آوردیم.» ☒

۳- ﴿أَوْ لَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ...﴾ الزُّمَر: ۵۲

الف) آیا ندانسته اند که خدا روزی را برای هرکس بخواهد، می گستراند؟ ☒

ب) آیا نمی دانند که خدا روزی را برای هرکس بخواهد، فراوان می کند؟ ☐

۴- ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ * وَلَمْ يُولَدْ * وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾

سُورَةُ الْإِخْلَاصِ

بگو: او خداوند یکتاست، خدا بی نیاز است ...

الف) ... نمی زاید و زاده نمی شود و کسی همانندش نیست. ☐

ب) ... نزاده و زاده نشده و کسی برایش همتا نبوده است. ☒

۵- ﴿... فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ * الَّذِي أَطْعَمَهُمْ^۱ مِنْ جُوعٍ^۲ وَآمَنَهُمْ^۳ مِنْ خَوْفٍ﴾

سُورَةُ قُرَيْشٍ

پس پروردگار این خانه را...

- الف) ... می‌پرستند؛ زیرا در گرسنگی خوراکشان داد و از ترس [دشمن] در امان نهاد. ☐
- ب) ... باید بپرستند، همان که در گرسنگی خوراکشان داد و از بیم [دشمن] ایمنشان کرد. ☒

الْتَّمَرِينُ الرَّابِعُ: تَرْجِمِ الْجُمْلَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الدَّرْسِ، ثُمَّ عَيِّنْ صِيَغَةَ الْأَفْعَالِ فِيهَا.

١- لَا تَرْجِعْ إِلَى بَيْتِكَ: **مفرد مذكر مخاطب** به **سوی** خانه ات بازنگرد

٢- لَمْ يَرْجِعْ صَدِيقِي: **مفرد مذكر غائب** **دوست** من بازنگشت

٣- أَخَوَاتِي لَمْ يَرْجِعْنَ: **جمع مونث غائب** **خواهرانم** بازنگشتند

٤- لَا يَرْجِعْ صَدِيقِي: **مفرد مذكر غائب** **دوستم** نباید بازگردد

٥- أُخْتِي لَا تَرْجِعْ: **مفرد مونث غائب** **خواهرم** باز نمی گردد

الْتَّمَرِينُ الْخَامِسُ: اِنتَخِبِ الْجَوَابَ الصَّحِيحَ.

١- أَنَا فِي السَّنَتَيْنِ الْمَاضِيَتَيْنِ. لَنْ أُسَافِرَ ☐ لَمْ أُسَافِرْ ☒ لِكَيِ أُسَافِرَ ☐

٢- عَلَيْكَ بِالْمُحَاوَلَةِ، وَ فِي حَيَاتِكَ. أَنْ تَيْئَسَ ☐ كَي تَيْئَسَ ☐ لَا تَيْئَسَ ☒

٣- أُرِيدُ إِلَى سَوْقِ الْحَقَائِبِ. أَنْ أَذْهَبَ ☒ لَمْ أَذْهَبَ ☐ إِنَّ أَذْهَبَ ☐

٤- هُوَ إِلَى الْمَلْعَبِ غَدًا. لَنْ يَرْجِعَ ☒ مَا رَجَعَ ☐ لَمْ يَرْجِعَ ☐

٥- مَنْ يَنْجَحُ فِي أَعْمَالِهِ. لَا يَجْتَهِدُ ☐ لَا يَجْتَهِدُ ☐ يَجْتَهِدُ ☒

الْتَمَرِينَ السَّادِسُ: عَيْنِ الْبَيْتِ الْفَارِسِيِّ الَّذِي يَرْتَبِطُ بِالْحَدِيثِ فِي الْمَعْنَى.

الف

۱- الْمُؤْمِنُ قَلِيلُ الْكَلَامِ كَثِيرُ الْعَمَلِ. الْإِمَامُ الْكَاطِمُ عَلِيًّا

ب

۲- أَلْعَالِمُ بِلَا عَمَلٍ كَالشَّجَرِ بِلَا ثَمَرٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

هـ

۳- أَمَرَنِي رَبِّي بِمُدَارَةِ النَّاسِ كَمَا أَمَرَنِي بِإِدَاءِ الْفَرَائِضِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

و

۴- عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ. الْإِمَامُ عَلِيٌّ عَلِيًّا

د

۵- الدَّهْرُ يَوْمَانِ؛ يَوْمٌ لَكَ وَيَوْمٌ عَلَيْكَ. الْإِمَامُ عَلِيٌّ عَلِيًّا

ج

۶- خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

الف) کم کوی وگزیده کوی چون دُر

تا زانک تو جهان شود پُر (نظامی گنجای)

ب) علم کز اعمال نشانش نیست

کالبدی دارد و جانیش نیست (امیر خسرو دهلوی)

ج) انداز نه دار که انداز نه نکوست

هم لایق دشمن است و هم لایق دوست (سعدی)

د) روزگار است آن که که غنّت دهد که خوار دارد

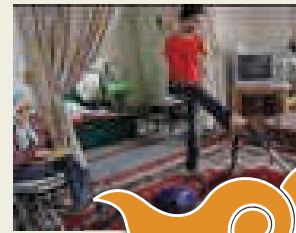
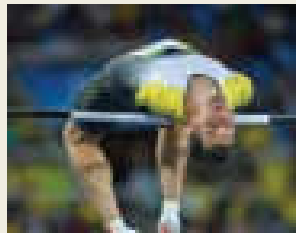
چرخ بازگیر ازین بازیچه بسیار دارد (قائم مقام فرامانی)

ه) آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است

با دوستان مروت با دشمنان مدارا (حافظ)

و) دشمن دانا که غم جان بود

بهتر از آن دوست که نادان بود (نظامی گنجای)

الدَّرْسُ السَّابِعُ

﴿... لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى﴾

النَّجْم: ٣٩

انسان چیزی جز آنچه را تلاش کرده است، ندارد.

أخيراً : سرانجام
أُصِيبْتُ : دچار شد ← (أَصَابَ، يُصِيبُ)
أَطْرَافُ : دست و پا و سر
أَطْرَافُهُ الْأَرْبَعَةُ : دست ها و پاهایش
أَعْجُوبَةٌ : شگفت انگیز
«جمع: أعاجيب»
أَلْقَى : انداخت (مضارع: يُلْقِي)
أَلْقَى مُحَاضَرَةً : سخنرانی کرد
بَكَمَاءَ : لال (مؤنث)
«مذكر: أَبْكَم / جمع: بُكْم»
حُرُوفُ الْهِجَاءِ : حروف الفبا

حِزَامٌ : کمربند
«جمع: أَحْزِمَةٌ»
حُمَّى : تب
رَسَامٌ : نقاش
رَغَمٌ : با وجود
سَعَى : تلاش کرد
(مضارع: يَسْعَى) = جَدَّ، اجْتَهِدَ، حَاوَلَ
شَلَلٌ دِمَاعِيٌّ : فلج مغزی
صَمَاءٌ : کر (مؤنث)
«مذكر: أَصَمَّ / جمع: صُمٌّ»
طَبَاشِيرٌ : گچ نوشتار

عَمِيَاءٌ : کور (مؤنث)
«مذكر: أَعْمَى / جمع: عُمَي»
مُصَابٌ بِـ : دچار
مَعَ أَنْ : با اینکه
مُعَوَّقٌ : معلول، جانباز
وَاجَهَةٌ : روبه رو شد
(مضارع: يُوَاجِهُ)
هَزِيمَةٌ : شکست دادن، شکست
يُسْرَى : چپ = يَسَار ≠ يَمِين

أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

۱- كَمْ سَنَةً كَانَ عُمَرُ آذَرِيذِي عِنْدَمَا كَانَ عَامِلًا بَسِيطًا؟

فی سنه العشرین من عمره

۲- أَيُّ مُشْكِلَةٍ قَادِرَةٌ عَلَى هَزِيمَةِ الْمُتَوَكِّلِ عَلَى اللَّهِ؟

□ مشكله قادر على هزيمة المتوكل على الله □

۳- مَتَى أَصْبَحَتْ هِيلِن كِيلِر مَعْرُوفَةً فِي الْعَالَمِ؟

لما بلغت العشرين من عمرها

۴- كَمْ كِتَاباً أَلْفَتْ «هِيلِن كِيلِر»؟

أمانیه عشر کتابا

۵- مَا اسْمُ كِتَابِ كَرِيسْتِي بِرَاوَن؟

قدمی الیسیری

■ **لَيْسَ** یعنی «نیست»؛ مثال:

﴿...يَقُولُونَ بِأَفْوَهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ﴾ آل عمران: ۱۶۷
با دهان‌هایشان چیزی را می‌گویند که در دل‌هایشان نیست و خدا به آنچه پنهان می‌کند داناتر است.

وقتی این افعال بر سر جمله اسمیه (که از مبتدا و خبر «ظاهر» تشکیل می‌شود) می‌آیند،
خبر را منصوب می‌کنند؛ مثال:

الْبُسْتَانُ جَمِيلٌ. صَارَ الْبُسْتَانُ جَمِيلاً.^۱
مبتدا و مرفوع خبر و مرفوع فعل ناقص اسم فعل ناقص و مرفوع خبر فعل ناقص و منصوب

۱ ۲

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ (۱): عَيْنِ اسْمِ الْأَفْعَالِ النَّاقِصَةِ وَ خَبَرَهَا.

فعل ناقصه → ۱- كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَسْوَةً حَسَنَةً لِلْعَالَمِينَ. رسول خدا نمونه خوبی برای جهانیان بود

فعل ناقصه → ۲- صَارَ كُلُّ مَكَانٍ مَمْلُوءٍ بِالْأَزْهَارِ الْجَمِيلَةِ همه جا پر از شکوفه های زیبا شده است

فعل ناقصه → ۳- أَصْبَحَ الشَّاتِمُ نَادِماً مِنْ عَمَلِهِ الْقَبِيحِ. دشنام گو، از کار زشت خود پشیمان شد

فعل ناقصه → ۴- لَيْسَ الْكَاذِبُ مُحْتَرَمًا عِنْدَ النَّاسِ. دروغگو د مردم محترم نیست

فعل ناقصه → ۵- أَلَيْسَ الصَّبْرُ مِفْتَاحَ الْفَرَجِ؟ آیا صبر کلید گشایش کار نیست؟

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ (۲): تَرْجَمْ هَذِهِ الْآيَاتِ.

۱ ﴿وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ﴾ مريم : ۵۵

خانواده اش را به نماز و زکات امر میکرد

۲ ﴿وَأَوْفُوا^۱ بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا﴾ الإسراء : ۳۴

به عهد - خود - وفا کنید، همانا عهد مورد سوال واقع میشود

۳ ﴿... يَقُولُونَ بِأَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ﴾ الْفَتْح : ۱۱

با زبانهایشان میگویند که در قلبشان نیست

۴ ﴿لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ^۲ لِلْمَسَائِلِينَ﴾ يوسُف : ۷

همانا در - داستان - یوسف و برادرانش نشانه هایی برای پرسشگران بوده است

۵ ﴿وَإِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ^۳ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ

بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا﴾ آل عمران: ۱۰۳

نعمت هایتان از طریق خدا را یاد کنید، هنگامی که دشمن بودید میان دلهایتان الفت و [دیکی ای]اد کرد، و به نعمت او برادر یکدیگر شدید

التمرين الأول: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَغَيْرَ الصَّحِيحَةِ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ. ✓ ✕

✓ ١- الطَّبَاشِيرُ مَادَّةٌ بَيَضاءُ أَوْ مُلَوَّنةٌ يُكْتَبُ بِهَا عَلَى السَّبُورَةِ وَ مِثْلِهَا:

✓ ٢- الْأَبْكَمُ مَنْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَتَكَلَّمَ، وَ مُؤَنَّثُهُ «بَكْمَاءُ»:

✕ ٣- الْأَصَمُّ مَنْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَرَى، وَ مُؤَنَّثُهُ «صَمَاءُ»:

✓ ٤- إِرْتِفَاعُ حَرَارَةِ الْجِسْمِ مِنْ عِلَائِمِ الْمَرَضِ:

✕ ٥- شَمُّ الْقِطِّ أَقْوَى مِنْ شَمِّ الْكَلْبِ:

التمرين الثاني: تَرْجِمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ.

بـرب المللى روى ديوار مينويسد

جوابهايم را مينوشتم

١- كُنْتُ أَكْتُبُ إِجَابَاتِي. ٧- يُكْتَبُ مِثْلُ عَلَى الْجِدَارِ.

هرکس بنويسد پيروز ميشود

٢- مَنْ يَكْتُبُ يَنْجَحُ. ٨- قَدْ كُتِبَ عَلَى اللَّوْحِ. روى تخته نوشته شده است

روى درخت ننويس

٣- لَا تَكْتُبْ عَلَى الشَّجَرِ. ٩- أُكْتُبُ بِخَطِّ وَاضِحٍ. به خـ خوانا بنويس

نامه هاى مى نوشتند

٤- كَانُوا يَكْتُبُونَ رَسَائِلَ. ١٠- سَأَكْتُبُ لَكَ الْإِجَابَةَ. جواب را براى تو خواهم نوشت

در آن يـى نوشت

٥- لَمْ يَكْتُبْ فِيهِ شَيْئًا. ١١- لَنْ أَكْتُبَ جُمْلَةً. جمله اى نخواهم نوشت

٦- أَخَذْتُ كِتَابًا رَأَيْتُهُ كِتَابِي كِه ديدم را گرفتم

الْتَمَرِينَ الثَّالِثُ: تَرْجِمِ الْآيَةَ وَ الْأَحَادِيثَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

۱- ﴿وَلَا تَيَاسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَيَأْسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ﴾ يَوْسُف: ۸۷

از رحمت خدا ناامید نشوید همانا فقط کافران از رحمت خداوند ناامید

میشوند

۲- لَيْسَ الْحَلِيمُ مَنْ عَجَزَ فَهَجَمَ، وَإِذَا قَدَرَ انْتَقَمَ، إِنَّمَا الْحَلِيمُ مَنْ إِذَا قَدَرَ عَفَا، وَكَانَ الْحَلِيمُ غَالِبًا عَلَى كُلِّ أَمْرِهِ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

إِسْمُ الْفِعْلِ النَّاقِصِ وَ خَبَرُهُ

اسم لیس خبر لیس

اسم کان خبر کان

کسی که [] نون ناتوان شود [] موم برد و [] نون قدرت یابد انتقام گیرد بردبار نیست، بلکه [] بردبار کسی است که قدرت داشته باشد اما گذشت کند و بردباری بر تمامی امور او غالب باشد

۳- مَنْ أَرَادَ أَنْ يَكُونَ أَقْوَى النَّاسِ، فَلْيَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ. الْإِمَامُ الْكَاسِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

إِسْمُ التَّفْضِيلِ

کسی که میخواهد قوی ترین مردم باشد، باید بر خدا توکل کند

۴- أَعْظَمُ الْبَلَاءِ انْقِطَاعُ الرَّجَاءِ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

الْمُبْتَدَأُ وَ الْخَبَرُ

[] رگترین []، قطع امید است

۵- مَنْ تَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ ذَلَّتْ لَهُ الصَّعَابُ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

نَوْعُ الْفِعْلِ وَ صِيغَتُهُ

کسی که بر خدا توکل کند، سختی ها بر او [] [] میشوند

الْتَّمَرِينُ الرَّابِعُ: تَرْجِمِ الْجُمْلَ التَّالِيَةَ.

۱- أُريدُ أَنْ أَكْتُبَ تَرْجَمَةَ النَّصِّ مُسْتَعِينًا بِالْمُعْجَمِ. میخواهم ترجمه متن را به کم و ه نامه بنویسم

۲- نَصَحَ الْأُسْتَاذُ طُلَّابَهُ لِيَكْتُبُوا بِحَظٍّ وَاضِحٍ. استاد دانش ویانش را نصیحت کرد که به خ خوانا بنویسند

۳- لَنْ أَكْتُبَ شَيْئًا عَلَى الْأَثَارِ التَّارِيخِيَّةِ. روی ار تاریخی ی نخواهم نوشت

۴- سَأَكْتُبُ ذِكْرِيَّاتِ السَّفَرَةِ الْعِلْمِيَّةِ. خاطرات سفر علمی را خواهم نوشت

۵- كَانَ زَمَلَائِي يَكْتُبُونَ رَسَائِلَ. همکارانم نامه هایی مینوشتند

الْتَّمَرِينُ الْخَامِسُ: عَيِّنِ اسْمَ الْأَفْعَالِ النَّاقِصَةِ وَخَبَرَهَا.

۱- أَلَا، لَيْسَ الظُّلْمُ باقياً. الظلم اسم ليس باقی خبر ليس

۲- يُصْبِحُ الْجَوُّ حَارًّا غَدًا. الحر اسم أصب حار خبر أصب

۳- كَانَ الْجُنُودُ وَاقِفِينَ لِلْحِرَاسَةِ. الجنود اسم كان واقفین خبر كان

۴- صَارَ الطَّالِبُ عَالِمًا بَعْدَ تَخْرُجِهِ مِنَ الْجَامِعَةِ.

الطالب اسم صار عالم خبر صار

الْتَّمِرِينَ السَّادِسُ: عَيْنِ التَّرْجَمَةِ الصَّحِيحَةِ، وَ عَيْنِ الْمَطْلُوبِ مِنْكَ.

۱- ﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ﴾ هود: ٤٧

گفت: پروردگارا، من به تو ...

الف) ... پناه بردم که از تو چیزی بپرسم که به آن علم ندارم. ☐

ب) ... پناه می‌برم که از تو چیزی بخواهم که به آن دانشی ندارم. ☒

الْإِسْمُ النَّكِرَةُ، وَ الْفِعْلُ النَّاقِصُ:

۲- ﴿...وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ النساء: ۳۲

الف) و از خدا بخشش او را بخواهید؛ زیرا خدا به هر چیزی داناست. ☒

ب) و از فضل خدا سؤال کردند، قطعاً خدا به همه چیزها آگاه بود. ☐

الْإِسْمُ النَّكِرَةُ، وَ الْفِعْلُ النَّاقِصُ:

۳- ﴿...يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا﴾ النبأ: ۴۰

روزی که ...

الف) ... آدمی آنچه را با دستانش پیش فرستاده است می‌نگرد و کافر می‌گوید: کاش من خاک بودم. ☒

ب) ... مرد آنچه را با دستش تقدیم کرده است می‌نگرد و کافر می‌گوید: من همانند خاک شدم. ☐

الْفِعْلُ الْمُضَارِعُ، وَ الْفِعْلُ النَّاقِصُ:

۴- كُنْتُ سَاكِتًا وَ مَا قُلْتُ كَلِمَةً، لِأَنِّي كُنْتُ لَا أَعْرِفُ شَيْئًا عَنِ الْمَوْضُوعِ.

الف) ساکت شدم و کلمه‌ای نمی‌گویم؛ برای اینکه چیزی از موضوع نمی‌دانم. ☐

ب) ساکت بودم و کلمه‌ای نگفتم؛ زیرا چیزی درباره موضوع نمی‌دانستم. ☒

الْمَفْعُولُ، وَ الْجَارُ وَ الْمَجْرُورُ:

٥- كَانَ الشَّبَابُ يَلْعَبُونَ بِالْكُرَةِ عَلَى الشَّاطِئِ وَ بَعْدَ اللَّعِبِ صَارُوا نَشِيطِينَ.

الف) جوانان در کنار ساحل با توپ بازی می کردند و پس از بازی با نشاط شدند. ☒

ب) مردان در کنار ساحل توپ بازی کردند و بعد از بازی پر نشاط خوشحال هستند. ☐

الْمَجْرُورَ بِحَرْفِ الْجَرِّ، وَ الْمُضَافَ إِلَيْهِ:

الْتَّمَرِينَ السَّابِعُ: عَيَّنِ الْكَلِمَةَ الْمُنَاسِبَةَ لِلتَّوْضِيحِ.

١- يَسْتَغْمِلُهُ رُكَّابُ الطَّائِرَاتِ وَ السِّيَّارَاتِ لِسَلَامَتِهِمْ. حِزَامُ الْأَمَانِ ☒ الْمَرْمَى ☐ الْجَوْزُ ☐

٢- مَنْ يَرْسُمُ بِالْقَلَمِ أَشْكَالًا، أَوْ صُورًا، أَوْ خُطُوطًا. الرَّسْمُ ☐ الرَّسَامُ ☒ الرَّسُومُ ☐

٣- حَالَةٌ مَرَضِيَّةٌ تَرْتَفِعُ فِيهَا حَرَارَةُ الْجِسْمِ. الْحَرْبُ ☐ الْحَفْلَةُ ☐ الْحُمَّى ☒

٤- مَنْ يَشْتَغِلُ فِي مِهْنَةٍ أَوْ صِنَاعَةٍ. الْعَامِلُ ☒ الْمَعْمَلُ ☐ الْعَمِيلُ ☐

٥- أَلْيَدَانِ وَ الْقَدَمَانِ وَ الرَّأْسُ. الْأَعَاجِيبُ ☒ الْأَطْرَافُ ☐ الْجَذْعُ ☐